

Érkezési és kiadási hivatal
és nyomda: Bnl. Reg. Ferdinánd (József főherceg-ut) 4.
Telefon: 151. Sürgőnyim: Közlöny. Arad. :: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona. Megjelenik naponta reggel. Kiadása és rotációs nyomása

ARADI KÖZLÖNY

Flóizetési árak: Évente 1080, félre 540, negyed-évre 270, havonta 90 Lei. Külföldre havonta 50 Lejel több. :: Egyes szám 5 Lei. Vasárnap 6 Lei. :: (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint. ::

XLV. évfolyam, 82. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Csütörtök, 1930. április hó 10.

A pozsonyi felsőbb bíróság ítélete a Tuka-perben.

A kitiltott magyar nyelv.

Bizony már nagyon régen vártuk a kormányintézkedést is, amely a kisebbségi nyelv használatára vonatkozik a közigazgatásban. Különösen ilyenkor, amikor még a választási hangulat utóhatása alatt állunk, amikor lel-künk hurjai optimizmusunkat kiváltó ígéretek nyomán rezgenek, várjuk szokásunk szerint, hogy a nemzeti-parasztpárt kormánya végre valóra váltja a zászlajára irt szép eszméket, amelyek között a kisebbségi nyelv használata is szerepel. Csodálatos, hogy nem fáradtunk még bele a várakozásba, de fel-fel csillant egy reményt nyújtó gesztus, amelyekből — bizonyára naiv hittel — optimizmusra hajló következtetéseket vonhattunk le. Ezek közé tartozott például Pop C. Istvánnak, a kamara elnökének az aradmegyei tanács megalakulásán elmondott magyar nyelvű beszéde is.

Ez jó jel, gondoltuk. A magyar beszédet nyugodtan, sőt helyeslő fejbólintásokkal hallgatták végig a román urak is. Természetesnek találták a magyar szót az ülésen, hiszen a tanács tagok Aradmegye magyarságát is képviselik. Nem történt semmi. Nem repedtek meg a falak az elhangzott magyar beszédből, sőt mindenki úgy érezte, mintha a béke, a megértés és barátság harmónikus érzése szabadította volna fel a lelkeket. Tehát, ha a kamara elnöke magyarul beszél a vármegyei közigazgatás fórumán, az dokumentum arra, hogy a kormány párt, amelynek ő egyik nagyevü exponense, nem idegenkedik attól, hogy a közigazgatásban a kisebbségek nyelve is használható legyen.

Most már csak a kormány megerősítő intézkedését vártuk. Ma azután megérkezett a kormányrendelet, amely arról szól, hogy a városi és megyei közigazgatásban a kisebbségi nyelvek — nem használhatóak.

Ez a váratlan intézkedés súlyos igazságtalanság a kisebbségek rovására.

Csak a mai kapunkban számolunk be egy esetről, amely már ki tudja hányadik variációja hasonló dolognak. Egy asszonyt, aki nem tudott románul, kiforgattak vagyonából, aláírtak vele egy jegyzőkönyvet, amely saját ítéletét tartalmazta. És hány ilyen és ehhez hasonló eset miatt kell szenvedni a kisebbségeknek. Hányszor éreztették az aradi magyar nyelvű és nagy adót fizető polgárral, hogy ő másodrendű állampolgár, mert az anyanyelvén beszél. Neki várnia kell mindig, hátul kell maradnia és ha reá kerül a sor, ügyének elintézése helyett ideges türelmetlenséggel találkozik.

Pop C. István magyar beszédet mondott az aradmegyei tanács ülésén és atig egy hét múlva jön a kormányintézkedés, amely dezavualja őt. Ezentúl nem szabad magyarul beszélni, magyarul közigazgatni ebben a városban, ebben a megyében sem, ahol annyi magyar él. Pop C. István, a román kamara elnöke is jól vigyázzon, nehogy a legközelebbi ülésen megfélemedzen arról, hogy magyarul beszélni büncselekmény. Mi pedig csak arra vágyunk kíváncsiak, hogyan vegyünk erőt ahhoz, hogy bizalommal viseltesünk a nemzeti-parasztpárti kormány iránt.

Néhány napon belül megszavazzák az új lakbérleti törvényt.

Az április 23-ig meghosszabbított bérleti lakások magánjogi rendelkezés alá jutnak. — Az állami tisztviselők és nyugdíjasok lakbérét nem emelhetik. — Az új törvény ismertetése.

Bucurestiből jelentik: Voicu Nitescu igazságügyminiszter az új lakbérleti törvényt beterjesztette a minisztertanácsnak, amely azt részleteiben is elfogadta. Ezután a törvényjavaslat átkerült a legfelsőbb törvény előkészítő bizottsághoz, amely szintén ellenjegyezte és így a régenstanács elé került, ahol szintén beleegyezéssel találkozott, úgy hogy most már nincsen semmi akadályva annak, hogy a javaslat a törvényhozó fórum elé kerüljön.

Bucuresti-i munkatársunknak sikerült betekintést nyerni a most már véglegesnek tekinthető törvényjavaslatba, amely a következőképpen rendezzi ezévre a lakások és bérek viszonyát.

Az április 23-ig meghosszabbított lakások magánjogi rendelkezés alá jutnak vissza.

és az esetlegesen a szabad forgalom megnyitására kilakoltatás alá kerülő bérlő számára hat hónapos intervallum engedélyeztetik. Az emelés és a felmondás alól kivételt képeznek az állami tisztviselők és nyugdíjasok, amennyiben az 1927. áprilisában hozott törvény 5° szakaszában megállapított összegnél többet nem fizetnek. Kivételt képeznek a megyék, a községek, közintézmények, iskolainternátusok által bérelt helyiségek, valamint azok a tisztviselői özvegyei is, ha kiskorú gyermekeik vannak. Az emelési kulcs egyébként olyképpen történik, hogy a folszabadt lakások 1914-es bérét most már 28-as szorzószámmal szorozzák, ami négy pontos emelésnek felel meg.

„Itt gyilkosság történt és a hóhér a miniszteri székben ül.”

Codreanu beszéde a kamarában. — Stere távozása miatt lemondott alelnöki tisztségéről. Súlyos vád a román repülőgépgyár igazgatója ellen. — Laár Ferenc magyar képviselő határozatos beszéde a CFR-nél uralkodó rendszerről. A kamara izgalmas ülése.

Bucurestiből jelentik: A kamara mai ülésén Pamfil Seicaru kijelentette, hogy Lucian Fabre, az I. A. R.-vállalat igazgatója összetéveszti az állam érdekeit személyes érdekeivel

és megakadályozza, hogy a hadsereg jó repülőgépekhez jusson. Vizsgálatot kér. Utána Mihalache egy kiveteli intézet felállításáról szóló törvényjavaslatot terjeszt be, majd Voicu Nitescu benyújtja a lakbérleti törvényjavaslatot is. Codreanu, Stere Constantin lelkes híve, a kamara egyik alelnöke kér szót és kérdést intéz a kormányhoz, mik szándékszik tenni amaz erkölcsi gyilkosság kapcsán, amely Stere visszavonulása révén történt.

Elmondja, hogy Bessarabiát két ember vezette az anyaország karjaiba. Az egyik Stere Constantin, a másik Pantelimon Halipa.

— A miniszterelnök tegnap a kamarában azt mondta, — folytatta Codreanu — hogy Stere saját elhatározásából lépett ki a kormányból. Nem is lehet elhinni, hogy kényszerítették volna Steret erre a lépésre. De hogyan lehet kvalifikálni azt a gesztust, hogy megvált a párttól az embertől, aki jóban, rosszban kitartott mellette. A legutolsó gonosztevő is inkább kényszerű munkát szenved, semmint kiadná büntetését. A párt pedig eszmékért, ideális programokért dolgozik és nem hasonlítható a bűnözőkhöz.

És itt mégis gyilkosság történt, amely annak a hóhérnak a munkája (és itt Pan Halipara mutat), aki ott ül a miniszteri padokban, de akit nem szabad ott megütni.

Pop C. István rendretasítja Codreanút, aki visszamutat az ellenzéki időkre, amikor mindannyian oly nagy lelkesedéssel, egy célért küzdöttek. Végül kijelenti, hogy levonja a történetek konzekvenciáit és lemond alelnöki állásáról.

Utána Mihalache emelkedik szószárra, aki

nek nagy érdeklődéssel várják beszédét, mert a földmivélsügyi miniszter egyik lelkes híve volt Sterenek és ő volt az, aki ragaszkodott a fuzió alkalmával Stere személyéhez.

Mihalache: Kénytelenek vagyunk tudomásul venni Codreanu kilépését...

Graur: Vissza kell utasítani a lemondást.

Mihalache: Maniu a tegnapi kamarai ülésen, amikor a besszarabiai képviselők beterjesztették deklarációjukat, válaszolt a nyilatkozatra. A nemzeti-parasztpárt vezető bizottságának nincsen semmi hozzáfűzni valója Maniu szavaihoz.

Teausoglu (lupista): Hyen könnyen válnak meg Codreanától.

Buzdugan (lupista): Ion Codreanu még nem jelentette Bessarabiát.

Egyhang: Mindenki inkább jelentheti, mint maga.

Raducanu munkaügyi miniszter: Kérem a többséget, vigyázzanak, nehogy a lupista jobb- és baloldalt között ellentét ke-rekedjék. (Nagy derűlttség, mert a lupistáknak a parlamentben összege 4 tagjuk van.)

Utána megkezdik a CFR nyugdíjazási törvényjavaslatának módosítását, amelyhez el-sőnek Laár Ferenc magyarpárti szól hozzá. ismerteti a munkások nyomoruságos helyzetét. Kifogásolja a javaslatot, amely hiányos. Szóvá teszi, hogy

a CFR-nél még mindig különbséget tesznek kisebbségi és többségi alkalmazott között.

Elmondotta, hogy a MÁV-nál annak idején megfelelően biztosították a kiöregedett vasutas megélhetését, itt megtörténik, hogy minden előzetes fegyelmi vizsgálat nélkül kitehették a vasutast állásából és elveszté nyugdíjigényét is. A munkabeosztásokról is rosszalva szól. Kijelenti, hogy van vasutas, akinek 36 órán keresztül kell szolgálatot teljesítenie. Le-szögezi, hogy a javaslatot nem szavazza meg.

Bethlen magyar miniszterelnök Rómába utazott

Különböző kombinációk merültek fel Bethlen utazásával kapcsolatban. — Hivatalosan kijelentik, hogy a miniszterelnök csupán udvariassági látogatást tesz Olaszországban.

Budapestről jelentik: Ma délután 6 óra 15 perckor Bethlen István gróf magyar miniszterelnök, gróf Teleky külügyminisztert sajtófőnök, báró Apó Gábor a külügyminisztérium politikai osztályának főnökének kíséretében utazott Rómába. Ez alkalomból a budapesti sajtó a legszeleesebb kombinációkat indította meg. Jólétesült helyen érdeklődünk Bethlen útra felől, ahonnan a következő felvilágosítást kaptuk:

Bethlen István gróf látogatása csak vizsgázása a magyar—olasz barátság megkötése óta ittjárt miniszterek látogatásának, így: Grandi külügyminiszter és Giulio kultuszminiszter, valamint Acordo földművelésügyi miniszter látogatásának. Valószínű az a

hir, miszerint Bethlen gróf Rómában Grandival is találkozna, aki jelenleg a londoni feszereleési konferencián van. Valószínűtlen az is, minthogyha új egyezmény megkötéséről tárgyalnának, hiszen az 1927-ben megkötött baráti és döntőbírósi szerződés tíz esztendőre szól. Gróf Apponyi Alberttel való esetleges találkozása is merőben véletlen, miután Apponyi Egyiptomból való visszatérése Rómában öhajta a húsvéti szertartásokat megtekinteni. Viszont Bethlen már január óta készült római mostani útjára és csupán a párisi tárgyalások elhúzódása miatt nem utazhatott oda eddig. A pályaudvaron a miniszterelnök elutazásakor megjelent Arlotta Mario a budapesti olasz nagykövét.

Súlyos incidens a tomasvári újoncok felvonulásán.

Egy főhadnagy karddal verte le a férfiak fejéről a kalapot. — Sebesülés is történt. — Az inzultáit pelgrárok panasszal fordultak Bocu Sever kormányzóhoz.

Tomasvárról jelentik: Ünnepeles keretek között történt meg tegnap délelőtt az újoncok feleskete, amely után a katonák a Lonovich-necán keresztül zeneszóval a kaszárnyába vonultak vissza. A menetnek sok nézője akadt. Az uccán összefoúság állottak kétoldalt az érdeklődők, akiknek nagyrésze feltett kalappal nézte végig az elvonulókat. Az egyik tiszt, egy főhadnagy, észrevette ezt és karddal nekiment a tömegnek és a férfiak fejéről leütötte a kalapot, majd többeket kardjával erősen meg is ütött. A közönség körében az esemény nagy visszataszítást keltett.

Ebben az ügyben Mayer megyei tanácsos vezetésével Dik Mihály nyomdász, továbbá Szeipert János, Braunsz Miklós és Gilde Frigyes bíbeli tekintélyes gazdák ma délelőtt 2 órakor felkeresték Bocu Sever bánati kormányzót, aki előtt Mayer előadta a panaszt. Elmondta, hogy a gazdák a Német-féle könyvkereskedés előtt állottak beszélge-

téshe mélyedve.

amikor egy főhadnagy karddal kezében nekik rohant.

Dik felső ajakát elvágta, két foga az ütést következtében meglazult, míg a többiek mellükön kaptak lapos ütést. Előadta, hogy a zászlót nem láthatták és kijelentette, hogy az eseménynek semmiféle demonstrációs célja nem volt. A kormányzó sajnálatát fejezte ki

Felmentettek egy dohánycsempészettel vádolt köztisztviselőt.

Nagyváradról jelentik: Még 1925. nyarán történt, hogy egy este Biró Ferenc köztisztviselő feleségével együtt moziba ment. Távolléte alatt otthonában a rendőrség névtelen feljelentés alapján házkutatást tartott és 16 kilogram szüzdohány találtak nála. Biró kijelentette, hogy ő mit sem tud a dolgról és valószínű, hogy távollétében hosszabb csempésztek be lakásába a dohányt. Ennek ellenére is lefolytatták ellene az

A pattanások számára

A Cadum kenőcs lezárítja és lehullasztja a pattanásokat s helyükön fehér és finom bőrt hagy. Megnyugtató, fertőtlenítő és használatól kezdve bőbőgést idéz elő. Mint hatálos gyógyszer állta ki a próbát az egyének ezreire, akik éveken át áldozatal voltak az ekcémának, sömörnek, pattanásoknak, furunkulusoknak, kelevényeknek, kiütéseknek, csalánkiütéseknek, hólyagzásoknak, aranyereknek, viszketegségnek, rühnek, tálvognak, kipállásoknak, bőringerlakenységnek, kérgesedésnek, koszosodásnak, úgyszintén sebeknek, vágásoknak, karcolásoknak, felhorzsolódásoknak, sajgásoknak, égési sebeknek. stb. Ara...

a történetek felett és Constantinescu tábornokhoz, a divízióparancsnokhoz utasította őket, akivel ő is összeköttetésbe lépett. A küldöttség ezután felkereste a tábornokot, aki kijelentette, hogy általános szokás a zászló köteles tiszteletét megadni, de ennek ellenére is elfogadja az esetet és kérte, hogy a panaszt írásban nyújtsák be hozzá.

eljárást és Biró, nehogy letartóztassák, 8000 lej helyezett letétele arra az időre, amíg a tettest előkerítik.

A nyomozás során állítólag akadt is egy gyanúsított, de az öngyilkosot követett el. A pénzügyigazgatóság már 33.000 lej bírságot rótt ki Biró ellen, akinek felebezése tegnap került a törvényszék bírósága elé. A tárgyaláson Biró az amnesztia alkalmazását kérte, aminek a törvényszék helyt is adott és feloldotta Birót a további fizetésétől, valamint elrendelte az általa kifizetett összegek visszaadását.

Meghalt a hárem.

Perlañ Ádám hírlapírónak „Kelet és Nyugat asszonyának” erotikája” című könyvéből közöljük az alábbi kulturisztóriai érdekességű részletet:

A háremeknek az Ezerégyéjszaka meséiből ismert tarka világa ma már csak egyes indiai mohamedán fejedelem udvarában élő világ, a közel-Keletről az utolsó autokrata török szultánnak, Abdul Hamidnak bukásával eltűnt. De már Abdul Hamid szultán háreme sem felelt meg annak a regényes képnek, mely szerint a hárem fényes, nagy terem, melynek közepén szökőkút csobog, amelynek falai mellett kereveteken hevernek a zenélő és éneklő odaliskok vagy a híres fátyol- és hastáncot járják uruk előtt, arra várva, hogy ez feléjük dobja a kegyet jelentő selyemkendőt. A palota zárt területen külön lakosztálya volt a szultán négy feleségének, a szultán fiainak, serdültebb korba lépett lányainak és a többi családtagoknak.

Viszont nyüzsgő volt az élet a Yldiz-szerájban, ahol állandóan körülbelül ezerkétszáz nő lakott, akik közül 7—800 odalisk volt. Ezeket a nőket, kivéve az előkelőbb szolgálata meghívott vagy szerződött jobb családbeli nőket, rendszerint vásárolták. A Kaukázus vidékéről való cserkesz, georgiai és kurd lányokat hozták Konstantinápolyba az élelemes kereskedők, de a szultán elé járuló kiszáslai helyi hatalmasságok sem jöttek üres kézzel és néhány csinos lány nélkül nem is mertek audienciára jelentkezni. A legtöbb esetben 13-14 éves korukban kerültek a lányok a hárembe, ahol azonban nem is igen maradtak tovább, mint 25-30 életévükig, amikor rendszerint férjhezadta a szultán a kiszuperált odaliskot valamelyik kedves udvari emberéhez, hivatalnokához, vagy magasabb rangú tisztjéhez. Hozo-

mányt is adott velük, aminthogy a háremen belül is igen gavallérosan látta el őket.

Az odaliskok az európai igényeknek megfelelő lakosztályokban éltek, előkelő divatszalonokból kapták ruháikat és a teljes ellátáson kívül pénzbeli járandóságuk is volt. A főzésen kívül azután ők látták el minden belső munkát a palotában, még az őrségi szolgálatot is délután hat órától kezdve, amikor az eunuchok kivonultak a palotából és főnökük, a Basagasi ráfordította kívülről a kulcsot a nagy bronzkapura. A háremhölgyek számára — természetesen a háremen belül — külön iskola volt, ahol az elemi dolgokon kívül francia és angol nyelvtanárnök, zongoratanítónök s más zenetanárnök is foglalkoztak a háremhölgyek művelésével.

A háremek természetesen külön fürdője is volt. Ez a fürdő, a Hamam, egész épületrészt foglalt el és a szobák és termek egész sorából állt. A háremhölgyek többedmagukkal fürödtek a Hamam egy-egy szobájában, de a mohamedán vallási törvények tilalma következtében meztelenül még egymás előtt sem mutatkozhattak és ezért már a vetkőző szobában magukra öltötték az egész testet körülövező, velumszerű selyemtakarót, a pestemal-t. Így foglaltak helyet a Hamam apró székein és finomveretű ezüsttálakból öntötték magukra a márványtálból csörgő melegvizet.

Az odaliskok a Hamamból, a reggeli fürdés után előbb szobájukba vonultak, elvégezték a reggeli imát, a namaz-t, majd fel kellett sorakozniuk azon a folyosón, melyben a hálószobájából távozó szultán a palotának abba a szárnyába vonult át, melyben az államügyeket intézte. Abdul Hamid szultán minden reggel az odaliskok sorfala között vonult végig a hosszú folyosón és ezt az alkalmat használta fel arra, hogy közelebből megszemlélje a szol-

gálatára álló nőket, megszólítsa azokat, akik különösebben kiérdemelték meglegedését és szemügyre vegye azokat, akiket legközelebb öhajjt szűkebb szolgálataira kirendelni.

Abdul Hamid szultán rendszerint csak késő este tért magánlakosztályaiba. Mindenekelőtt elvégezte az esti imát az eléje terített imaszőnyegen, a szetszaden-n, majd levetkőzött, illetve katonai egvenruháját bő selyem hálóköpennyel váltotta fel. Végigdől az ágyon és utasítást adott a szobájába lépő odaliskoknak, hogy melyik lapból vagy könyvből olvassanak fel neki. Amikor ezt megelégette, elküldte a felolvasónőket és a török főuri palotákban nagy előjogokat élvező öreg dada lépett a szobába, akinek kötelessége volt gondoskodni arról, hogy a reggeli rapporton kijelölt odaliskok szórakoztassák elalvásig a szultánt. Erre a szolgálatra naponta 3—4, de néha 6—7 odaliskot is berendelték, akik minden alkalommal értékes ékszerajándékokkal távoztak a szultántól.

Amikor az Enver pasa által vezetett ifjú-török forradalom detronizálta Abdul Hamid szultánt és Szalonikibe internáltatta, a trónja vesztett uralkodónak egyetlen kérése volt a forradalmárokhöz: hogy magával vihesse legkedvesebb háremhölgyeit. Legjobbiban szerette volna valamennyit áttelepíteni Szalonikibe, de erről Enver kormánya hallani sem akart és Abdul Hamid legnagyobb kétségbeesésére csak 200 háremhölgyet engedélyezett számára. — Ezek száma azután folyton apadt s mivel utánpótlásról már nem tudott gondoskodni a bukott uralkodó, halálakor már mindössze csak negyven odalisk volt mellette. Abdul Hamiddal együtt azután meg is halt Törökországban a hárem és Musztafa Kemal pasa reformja már csak a hárem intézményének utolsó csökevényeit gyomlálta ki a nagy átalakulásban erjedő török társadalmi életből.

PATAKI
VERONIKA
táncestélye

ma este 9-kor a Kulturpalotában.
Kiséri:
Kósa György
zongoraművész.
Jegyek: Sándor F. könyvkereskedésben

Még 3 napig
tart az IVETTE-hét

Két és fél évig marad még uralmon a kormány

A tanácsulések keretein belül nem szabad használni a kisebbségi nyelvet. — Az erdélyi kormányzó feltűnést keltő kijelentése. — A kisebbségi nyelv használatáról a kisebbségi törvény intézkedik.

Kolozsvárról jelentik: Dr. Dobrescu Aurel erdélyi tartományi kormányzó visszatért Bucurestiből Kolozsvárra és munkatársunknak bucuresti-i utjáról a következőket jelentette ki:

— A tartományigazgatóságok hatáskörének szabályozásánál a kormányzóságok a legszélesebb hatáskört kapták. A miniszteriumokra csak a nagyobb ügyek elintézése hárul, valamint az általános direktívák kibocsátása.

Majd beszélt Duca ama kijelentésére vonatkozólag, hogyha a liberálisok uralomra kerülnek, hatályon kívül helyezik a közigazgatási reformokat. Pedig ezeket a reformokat akkor már, amikor a liberálisok uralomra juthatnak, már helyezhetik hatályon kívül, mert akkor már a tartományi rendszer teljesen begyökereszt az ország közigazgatási adminisztrációjába. Amidőn a jelenlegi törvényhozás átadja helyét, előreláthatólag két és fél esztendő után, egy valószínűlegesen nem is liberális, hanem koalíciós kormánynak, a bevált módszert képtelenség lesz kioperálni az ország testéből.

Utána megvérdekeségii, nagyfontosságú

és nagy megdöbbenést keltő bejelentést tett. Közölte ugyanis munkatársunkkal, hogy rendeletet adott ki a megyéknek és a városoknak, hogy a

tanácsulések keretein belül egyáltalában nem szabad használni a kisebbségi nyelvet.

Miután a törvények nem állapítják meg, hogy hivatalos fórumok előtt más nyelvet is lehetne használni, mint a román, elrendeltem, hogy csakis román nyelven lehet értekezni az üléseken. Amennyiben más nyelven történe meg a felszólalás, azt semmisnek kell tekinteni és jegyzőkönyvben sem szabad megörökíteni. A közigazgatási törvénye alkalmával **Vaida** belügyminiszterrel kijelentte, hogy a kisebbségi nyelvhasználatról majd külön a kisebbségi törvény fog intézkedni. Ez azonban mindeddig nem készült el és ameddig a kisebbségi törvény más módosító intézkedést nem közöl, nem engedhetjük meg a kisebbségi nyelv használatát a hivatalos ügyek intézésében, — fejezte be a beszélgetést Dobrescu kormányzó.

Nagyarányu bélyeghamisítást lepleztek le Csehországban.

Szenzációs letartóztatások várhatók,

Teplitz-Schönauról jelentik: Az egész cseh köztársaság területére elágazó nagyszabású bélyeghamisítást fedeztek fel. Ez ügyben a főgyanusított Mattausch ma részletes beismerő vallomást tett és ennek folytán több újabb letartóztatás

történt. Azt a nyomdát, amelyben a hamisított bélyegeket előállították, zár alá vették. A nyomozás Prágában is folyik és szenzációs letartóztatások várhatók.

Ghandi lázító beszéde hiveihez.

Utolsó csepp vérig is védelmezni kell a só elközhását. — Lángbaborul az ország, ha a rendőrség hozzányul a hindu asszonyokhoz.

Londonból jelentik: Ghandi még egy utolsó kísérletet tesz arra, hogy az angol hatóságok letartóztassák. Kijelentette, hogy az eddigi akciója csak enyélés volt ahhoz képest, ami ezután jön. **Kiadta a parancsot, hogy az ellenállást fokozni kell és utasította hiveit, hogy a só kiszolgáltatását tagadják meg és védelmezzék meg, ha kell vért és életük árán is.** A védelemben a nők és gyermekek is vegyenek részt, mert ha a rendőrök a nőket bántalmaznak, úgy indiai szokás szerint a leg-súlyosabb sérelem érte a hindu népet és az egész ország lángra borul. Ghandi mindezzel az angol büntető törvénykönyv 124. szakaszát akarja megsérteni, amely a lázítást bünteti és életfogytiglani deportálást tartalmaz. Kijelentette Ghandi, hogy Dandiban most tartotta utolsó beszédét, azután kimegy a falvakba és akkor az önkéntesek is szétszélednek.

Londonból jelentik: Bombay-i jelentés szerint az aranyezékek 6000 ember sztrájkba állott. A rendőrség kivonult és fegyvert használt. Ötvenen sebesültek meg. A rendőrség beavatkozása miatt az aranyezékek valamennyi munkása, mintegy 50.000-en sztrájkba léptek.

Londonból jelentik: Ma Ghandi harmadik

fiát is letartóztatták. Ghandi igyekszik minden nap más-más fronton feltűnni. Ma vasuton és autón Bindraba utazott, ahol a tengerparton nagy néptömeget várta. Ghandi beszédét intézte a néphez, amelyben megelégedését fejezte ki azért, hogy a nép ünnepi hangulatban várja.

— Remélem, — mondotta — ez lesz a hangulat akkor is, ha majd közülünk soknak kell megsebesülni, vagy elesni a csatatéren.

Ruykart, a vasutasok szövetségének elnökét két hónapra ítélték, mert részt vett egy tiltott gyűlésen.

Az aradmegyei reviziós bizottság megsemmisítette a szemlaki választást.

A mai napon több községi választás ellen beadott felebbezést tárgyaltak le.

(Arad, április 9.) A megyei reviziós bizottság több községi választás ellen beadott felebbezést tárgyalt le. Pascu Sever és társai, valamint Barbuti Tódor és társai a Szemlak községben megtartott választás ellen nyújtottak be kontesztációt. Miután megállapítást nyert, hogy a választási elnök a törvényes határidő előtt zárta le a

szavazást, megsemmisítették a választásokat. Visszautasították, mint alaptalant Dani József és társainak a nagyratösi választások ellen beadott felebbezését, valamint Novac Axentie és társainak a pécskai választások elleni kontesztációját. A kisperegi választások ügyében a megye Sipos Ferenc és társai beadványára vizsgálatot rendelt el annak megállapítására, hogy a választói listában vannak-e olyan választók, akik kétszer szerepelnek. A Gyorok községben megtartott választások ellen Rózsa László és Arató Gábor felebbeztek. Az elsőnek helyet adtak és megváltoztatták a mandátumok szétosztásának arányát, míg Arató felebbezését elutasították. Felebbezést nyújtottak be a nagylaki választások ellen is és az ügyben elrendelték a vizsgálatot.

Dr. Gabos Jenő előadása az Iparos Kulturházban.

„Gazdagság, szegénység, jótékonyosság.”

Ma este 9 órakor dr. Gabos Jenő, ismert aradi ügyvéd és író előadást tartott az Iparos-Otthonban. A ma esti előadás méltó befejezése annak a kulturális munkának, amely már két évtizeden keresztül folyt az Iparos Szabadegyletben.

Az Iparos Kulturházban az előadásra összehírdült közönség élénk érdeklődéssel figyelte az előadó minden egyes szavát. Nem kis dologra vállalkozott dr. Gabos, amikor „Gazdagság, szegénység, jótékonyosság” című előadásban a nagy világegyés utáni legaktuálisabb problémák ismertetését tűzte célul. Dr. Gabos elismert kiváló előadó és az előadás fonalát a töle megszokott precizitással s előkelő főnyelvezettel vezette.

Beszéde elején ismertette, hogy ez a három szó „gazdagság, szegénység, jótékonyosság” már Krisztus előtti időkben a fejlődés első lépésétől hiségesen együtt kíséri az emberiséget. Az első lépés pillanatában született meg a gazdagsággal egyszerre a szegénység, az emberiség legborzasztóbb pokla.

A jótékonyosság — ami a civilizációnak primordiális emberi kötelessége — tovább vártott magára. De nem sokáig késett, mert Krisztus előtt a tizedik században nyomát találjuk a kínaiaknál. A kínaiak alapították az első kórházakat, betegsegélyzőszerű egyesületeket és kelenházakat.

Az ujkor elején Anglia vezet a jótékonyosság, illetve szegénykérdés megoldásának terén. Törvényeket léptetett életbe, melyekkel igyekszik az akkoriban csiráthajtó munkanélküliség kérdését megoldani. A szegényeket az angol törvény két csoportba kategorizálja, ugymint: dologképes szegényekre, akiknek az ugynevezett állami dolgozóházakban munkát juttat s munkaképtelenekre, akiket állami menhelyeken helyez el.

A XIX. századot tekinthetjük csak igazán a jótékonyosság korszakának, mert akkor legtöbb európai állam angol mintára rendezte a kérdést. Ma, lehet mondani, elérte a kérdés rendezése a legmagasabb pontot, mert az emberi közvélemény szerint a szegény ma nem koldus, mert a szegénynek joga van kérni, a gazdagnak pedig kötelessége adni.

Az előadás befejeztével a nagyszámu közönség szünni nem akaró tapsal jutalmazta a magasztos előadásért dr. Gabost.

Chlorodont

Chlorodont-fogpaszta, -fogkefe és szájviz mindenütt kapható.

a egyszerűen készítő borsmentás fogpaszta

megszünteti a kellemetlen

szálszagot

Gyermekkoscsik Színházi Verseny-
bazarban, Arad.
Legolcsóbb árakban csak a

Irodalom és művészet

Pataky Veronika beszél a tánc lényegéről: a lelki átélésekről

(Arad, április 9.) Nagyon érdekes művész-lelekkel ülök szemben: Pataky Veronikával, akinek li nap, csütörtökön este önálló táncestélye lesz a kulturpalotában. Tizenkilencéves — s valami csodálatos komolysággal, hozzáértéssel és átérzéssel beszél elvontan és mély gondolatokkal a táncról. A mozgás-művészet-ről s különösképen arról, hogy a mozgás művészetének az igazi művész részére hol van az eredője. Elsietve a válasz talán az lenne, hogy a kifejezés formai eszközeiben. Pataky Veronika azonban sokkal mélyebben keresi a tánc művészi lényegét. A lelki átélésekről. A lélek finom érzelmi rezgéseit teremti meg azt a táncot, amely a figyelőre olyan fluktuációt gyakorol, hogy az érzések tovább pendülnek benne. Pataky Veronika így beszél:

— Az ember lelkében megfog a tánc elképzelése, érzés alakul ki az értelem mélyén és ez az érzés kell, hogy a tánc kifejező erejében érvényre jusson. Ez az igazi tánc és akkor a rezonáló lélek átveszi azt az érzést, amelyet az említett akarásokkal a táncoló a mozgás művészetében érzékeltetni óhajt. És mindig valami újat kell keresni. Mint ahogy az önmagától is adódik. Mert kétszer egyformán letáncolt ugyanazon szám nincs. Az átélés, a hangulat mindig más. Ezért talán nem helyes az, hogy az embernek tudnia kell, hogy meghatározott időpontban táncol valahol. Mert meghal ott a tánc művészi értelmezése, ahol nincs megfelelő lelki diszpozíció jelen, ahol a tánc mozdulatai nem vetítik ki a lélek világát, ahol a tánc a kifogástalan testi mozdulatokkal — pöz marad.

En a lelki diszpozíciót talán kis önszorgozással kereshem akkor, hogyha a hangulat nem lenne önkéntelen, de mert a táncnak örülök és mert lelki szükségletemet jelenti, az érzéseim, a gondolataim mindig frissek, mindig új alkalmat adnak eddig ismeretlen testi kifejezésekre.

Holnap esti programom összeállításánál egészen különböző lelki átélések érdekes kontrasztját vonultatom fel táncaimban. Természetesen az aláfestésnél nagyon fontos szerep jut a kosztümöknek, amely a hangulatkeltés fő tényezője. A tánc kifejező ereje azonban mégis a lélek intuíciójából fakad, ezen van a hangsúly, a mozgás formái megoldását művészi értelmezésben semmiféle betanultság, gépieség nem irányíthatja, mert a művészi tánc alapja — a lelki átélés.

Egy fényképrészletét mutatja, amely egyetlen lerögzített táncmozdulatból — csak a kezét ábrázolja. Kér, hogy találjam el csupán a kezét, az ujjak helyzetéből a tánc érzését. Nem kell sok gondolkodás. Az élettelen mozdulat az átérés hatása alatt érzékelhető mutatja — egy megtört lélek finomságát. A fényképrészletből sejtethető érzés megfejtése nem nekem volt bék, hanem Pataky Veronika kifejező tehetségét ismerie el. (—ó.)

* Az aradi színház heti műsora. Csütörtök: Sisters (operettjúdonság, B. bérlet.) Péntek: Sisters (operett, C. bérlet.)

* Fekete Mihály pályázik a váradi színházra. Oradeáról jelentik: Tegnap került először napirendre a városi tanácsban a színházi koncesszió ügye. Megállapították, hogy Janovics Jenő dr. eddig nem adott be pályázatot a színház elnyerésére, de Fekete Mihály volt timisoarai színházgató reflektál a színházra. A tanács kúrta a pályázatot, amelyre valószínűleg Janovics Jenő dr. is be fogja nyújtani pályázatát.

Szabó Dezső két levele egy váradi román lapnak.

Gheorghe Mille súlyos támadása kiadója ellen. — „Uj nevemmel akarják megkörnyékezni a román zsebeket.”

(Arad, április 9.) Az 'Aradi Közlöny' beszámolt arról, hogy Szabó Dezső nemrég nyilatkozott a budapesti és erdélyi sajtónak, hogy úgy a magyarországi, mint az erdélyi kiadók csak arra törekednek, minél jobban kihasználják és minél többet keressenek rajta. Nemrég a nagyváradi román napilap a „Gazeta de Vest” cikket irt arról az üzérkedésről, amelyet Szabó Dezső névváltoztatásával és nemzetcserejével folytat egy könyvkiadó-vállalat. A „Gazeta de Vest”-nek ez a száma eljutott Szabó Mille-hez. Ezzel Szabó Dezső, azaz Gheorghe Mille a következő két levelet intézte a „Gazeta de Vest” főszerkesztőjéhez:

— Főszerkesztő ur! Megkaptam lapjának egy számát, amelyben rólam rokonszenves hangú cikk jelent meg. Ez felbátorít engem arra, hogy olyan ügyben forduljak önhöz, amely bizonyára érdekelni fogja a román közönséget.

— Valószínűleg ismeri Ön a kiadót (Genius) ellen indított pörömet. Ez a cég kizsákmányolja életem egész irodalmi munkáját. Ugyanaz a kiadó, amely legfőbb oka mostani anyagi helyzetemnek, elég vakmerő most ahhoz, hogy újból megpróbálkozzék névemet és munkáimat kihasználni a magyarul tudó román közönség előtt. A Genius izléstelen reklámot csinál új nevemmel: Gheorghe Mille-vel, azért, hogy megkörnyékezzék a román zsebeket; tudja ugyan is, hogy a pert tetszése szerint huzhatja-halaszthatja.

— Kérem Főszerkesztő urat, szíveskedjék odahatni, hogy ez a tiltakozás az egész román sajtóban megjelenjék. A román közönségnek az a része, amely szimpátiát tanúsít irántam, nem érdemli meg, hogy izléstelen

reklámnak essék áldozatul.

— Fogadja Főszerkesztő ur, a legkiválóbb tiszteletem nyilvánítását. Budapest, 1930. március 31. Odaadó híve Gheorghe Mille (Szabó Dezső.)

A második levél a következő:

— Azt olvasom a budapesti lapokban, hogy a nagyváradi „Urania” könyvterjesztő cég egész sor nagyhangú hírt tett közzé az erdélyi sajtóban. Arról szólnak ezek a hírek, hogy egy ottani bankban 40.000 lejt helyezett el a nevemre, ez az összeg az „Urania” által eladott könyveimnek árából jár nekem. Ugyanabból a forrásból tudom azt is, hogy ha én visszautasítom ezt az összeget, úgy ez a Román Kulturális Ligáé lesz.

— Ez a tisztességtelen manőver egészen egyszerűen tévedésbe akarja ejteni a jóhiszemű közönséget: az említett vállalat ugyanis mocskos pénzzel akarja megszerezni magának a Kulturális Liga támogatását. A vállalat, amely ellen számomra ily szomorú körülmények közt folytatok végeláthatatlan pert, nem elégszik meg azzal, hogy elrabolja a Szabó Dezső név alatt megjelent munkámat, hanem most meg akar fosztani engem minden jövőbeli lehetőségtől, ami új nevem, Gheorghe Mille révén várna rám. Nyilvánvaló a rosszhiszeműség és a becstelenség. Ezek a sirások nálam is jártak. Undorral utasítottam el őket.

— Nem hiszem, hogy akadna ember, vagy valamilyen kulturális liga, amelyet ilyen szemteljes és durva módon be lehetne csapni. Minden becsületes ember gondolja meg, hogy ha a per befejezte előtt vásárol Szabó Dezső-féle könyvet, — azzal az igazságtalanságot bátorította és piszkos rablást hozt nyújtott segédkezet. Budapest, 1930. április 1. Gheorghe Mille (Szabó Dezső.)

Ajándéktárgyak

vésnök műalkatát, gummbélyeg-
zseket, dombornyomású névjegyeket és
levélpapírokat, szépen és olcsón készít:

Csáky Gyula vésnök Arad, volt
Salacz-u. 5

* A legfontosabb előadás az Anyák Iskolájában ma lesz: dr. Elekes Miklós kolozsvári ideggyógyász. Anyákat, apákat manapság különösen érdeklő tárgyról fog beszélni: milyen szempontok szerint kell elhatározni, melyik a gyermekük tehetségének legjobban megfelelő életpálya, ahol boldogulásuk számára legnagyobb a kilátás. Dr. Elekes, aki a tudományos elméletben és a gyakorlatban igen kiváló pszichológus, sokáig volt a kolozsvári „Pályaválasztási Tanácsadó” orvosszakértője s mint ilyen a mi sajátos erdélyi életkörülményeinkből szerzett sok tapasztalatot a psychoanalízis gyakorlati céljai számára. Ezekből és a nyugati nagy városokban pályaválasztásra tanácsadó intézetek tudományos kiadványaiból fog a kitűnő előadó sok érdekeset és értékeset elmondani, amit meghallgatni a szülőknél kívül az iskolai tanulmányokban előhaladott ifjuságnak is tanácsos. Dr. Elekes záróelőadásával a Kölcsey-Egyesület a legszebben betetőzi az eddigi kilenc előadás értékes elméletét. Az előadás az Iparos Kulturházban félhatkor kezdődik.

* Pataky Sándor Képzőművészeti nyitva csütörtök estig.

* Sisters. A közönség tudatába már teljesen átment, hogy a Sisters ma este olyan pompával fog bevonulni Aradra, amelyhez hasonló operett-premier már régen nem történt meg. Békeffy-Lajthay csodaszép operettet irtak két fiatal leány karrierjéről. Minden szám sláger, természetesen ezernyi benne a kacagtató és az előadás eseményszámába menő. Balázs István irányításában izléses színpadok, fegyverezett munka jellemzik a darabot, amelynek főszerzőit Viola Margit, Kertész Mancsi, Indra Manyi, Fekete Cica, Balázs, ifj. Szendrey, Győző, Kassay, Joanovits, stb. játsszák. Gellért dirigálja az operettet, amely nemcsak ma este, de pénteken és szombaton, valamint vasárnap délután is színpadra kerül.

* Vasárnap délelőtt matiné a színházban, amely alkalommal 10, 20, 30, 40 lejes helyárrakkal a „Mit susog a fehér akác?” kerül színpadra az operettegyüttes legkiválóbbjainak parádés előadásában. Az aradi színház igazgatósága, először ad matinét vasárnap délelőtt a színházban, amely minden alkalommal azonban a közönség tetszésével találkozók. Kezdet 11 órakor.

Aradi kereskedő pere a temesvári Tábla előtt.

Nyolc év óta huzódó kereskedelmi per nyer befejezést.

Temesvárról jelentik: Nyolc év óta huzódó kereskedelmi per nyert tegnap a temesvári felebbezési bíróság Axente-tanácsa előtt befejezést. A per előzményei visszanyúlnak 1921 május havába, amikor Benes Simon bécsi ernyőgyáros romániai vezérképviselétével Varga Dániel aradi kereskedőt bizta meg és egyuttal nagyobb szállítmányt bocsátott Varga rendelkezésére. Mivel az osztrák korona akkoriban már erősen ingadozott, a bécsi gyáros romániai vezérképviselétével utólag arról értesítette, hogy az árú értéke csak keveset fogadja el.

Varga Dániel nem volt hajlandó eleget tenni ennek a követelésnek, ellenben a vételárat osztrák koronában az aradi királyi közjegyzőnél helyezte letétbe és erről értesítette a bécsi céget. Benes Simon erre az aradi törvényszéken pert indított Varga Dániel ellen és kérte a bíróságot, hogy kötelezze az aradi kereskedőt az áru kiadására. Az aradi törvényszék a gyárost elutasította keresetével, mire Benes a temesvári táblához felebbezett.

A felebbezési bíróság megváltoztatta a törvényszék ítéletét és kötelezte Varga Dánielt az áru visszaszolgáltatására.

Nem reklám, hanem valóság, hogy
női és leányka-felöltők legolcsóbban

PLESZ

Központi női ruháruházban szereshető be,
a színház hátsó bejáratával szemben. Orsági választék, szolid és
olcsó ruhák — Kereskedők részletszociportjének tagja.

Megkezdődött Müller Ede és társai bűnügyének főtárgyalása.

Nagy érdeklődés a főtárgyalás iránt. — Müller Edét nagyon megviselte a fogság. — Liszka Pál elegáns ruhában jelent meg a bírák előtt. — Müller töredelmes vallomása. — A vádiratban említett tíz milliónál is nagyobb összeget loptak. — Százazretket mulatott el a sokmillió panama főhőse. — Hogyan történt a listák hamisítása. — Este hét óráig tartott Müller kihallgatása. — A tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

(Arad, április 9.) Idő 1926. nyara. A kávéház egyik boxában Müller Ede mulat. Barátai körülrajongják, a cigány eszeveszetten húzza a fülebe. Hajnalodik, a szorgalmas munkások már felkeltek és munkahelyeik felé indulnak, amikor Müller harsány hangon elkiáltja:

— *Fizetni!*

Nem mond semmit, nem kérdez semmit, a főúr összeállítja a csechet és Müller anélkül, hogy azt revidálná, egymás után hajigálja ki zsebéből az ezreket és fizet. A cigánynak is számolatlanul dob oda egy csomó ezrest, pezsgővel locsoltatja fel a padlót és elindul hazafelé, ahol családja várja, akikkel szemben azonban nem volt ilyen gavallér. Az a néhány ember pedig, kik szemtanúi ennek a hajnali jelenetnek, fejszovátgatva kérdezik egymástól:

— Miből telik mindez egy vasuti tisztviselőnek?

... és ezekre a kérdésekre két esztendővel később jött a válasz: egy augusztusi napon Müller Edét a sokmillió vasuti panama főhőset letartóztatták.

Reggel 9 óra. A törvényszék esküdtszéki terme zsúfolásig megtelt. Leirhatatlan nagy az érdeklődés. Ma van a Müller-ügy főtárgyalásának első napja.

... és a délelőtti folyamán Müller megkezdte vallomását. Szemrebbenés nélkül meséli el, hogyan sikkasztotta a milliókat, vall és vádol. Talán többet is elismer, mint amennyi az igazság. Az az érzése az embernek, hogy a cinikus, morfinista Müller, aki most már mindennel leszámolt, abban leli most passzióját, hogy előkelő fölényel mindent elismer. Valahogy olyan ez a vallomása, mint a cseh fizetése volt: meggondolatlan, fölényes — könnyelmű.

Bevonulnak a vádlottak.

A közönség már ott szorong a padosorokban, amikor nyílik az ajtó és három fegyveres börtönőr bevezeti a letartóztatásban levő foglyokat. Elsőnek Müller lép a terembe. Főlényesen körülméz. Egy-két ismerőst kedélyesen üdvözlöl, azután az idegenekkel sorba farkasszemet néz. Ugy látszik, tetszik neki a nagy érdeklődés és önmagát érzi a primadonnának, akinek ma brillírozni kell. A több hónapos fogház nagyon megviselte. Arca beesett, sápadt, szeméi fénytelenek, ruhája gyűrött, haja fésületlen. Ezzel szemben vádlott-társai feltűnően frissek. Mintha nem is a magánzárkából jönnének, hanem odalátazva hálószobájukban pihenők volna az éjszaka. Csányi kaján mosolylyal arcán, ül le a vádlottak padjára. Liszka Pál elegáns fekete ruhában, frissen megborotválva foglal helyet, majd leülnek sorban Fofiu Coriolan, Csiszár Antal, Kercksák József és a szabadkában levő Balogh Sándor, Becher Manó és Cuzman Nicolai.

Az ügyvédek részére fentartott padokban ott ülnek a védők: dr. Sárbu Gheorghe, dr. Miclosi Emil, dr. Vladislav Cornel, dr. Vadász Armand, dr. Raicu Aurel, Sommer Nándor, dr. Cotiari Romulus, dr. Gherman Dante aradi és dr. Baár Tibor lippai ügyvédek.

A hangulat percről-percre izgatottabb lesz. A közönség épen úgy, mint az érdekeltek, lélekzetvisszafojtva várják a tárgyalás megnyitását.

Néhány percnyi várakozás után nyílik az ajtó és bevonul a büntető tanács. Popescu elnök középen foglal helyet és mellette ülnek dr. Mager szavazóbíró és Sulutia albíró. A

vádat Gitta főügyész képviseli, míg a vasut megbízásából dr. Mihaleanu aradi ügyvéd jelent meg.

Megkezdődik a tárgyalás.

Néma csöndben szólal meg Popescu elnök:

— A tárgyalást megnyitom!

Ezután sorra maga elé szólítja a vádlottakat, majd a tanukat. Közben megállapítja, hogy tíz tanu hiányzik, köztük Veliciu inspektor, aki az egész panamát leleplezte és aki Bucurestiből táviratozott, hogy néhány napig nem jöhet. Több védő kéri erre a tárgyalás elnapolását. Dr. Gherman Dante Müller védője, azonban az indítvány elutasítását kéri, mert az még nem lehet ok, hogy Veliciu nem jelent meg, a tárgyalás elnapolására. A helyben tartózkodó tanukat pedig, kik nem jelennek meg, a bíróság könnyen előállíthatja.

A bíróság ezután rövid tanácskozás után elhatározta, hogy a tárgyalást megtartja.

A határozat kihirdetése után Popescu elnök a vádiratot olvasta fel. Az ügyészség terjedelmes vádiratában közpénzek elsikkasztása miatt emelt vádat a kilenc vádlott ellen. A

Müller Ede mindent bevall.

Elnök: Megértette a vádat?

Müller: Igen. Megértettem.

Elnök: Mondjon el mindent, amit az ügyről tud.

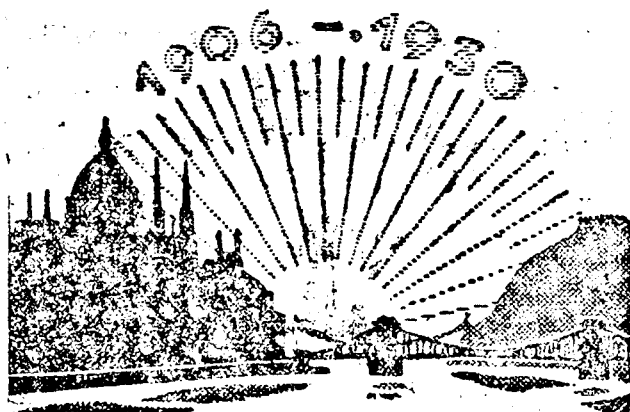
Müller: A vádirat tulajdonképpén az én vallomásomon alapszik, amit a rendőrségen és a vizsgálóbíró előtt tettem és teljes egészében megfelel a valóságnak.

Müller ezután részletes, töredelmes, beismerő vallomást tesz, épen úgy, mint a rendőrségen és a vizsgálóbíró előtt. Elmondja, hogy 1921-ben kezdte meg a hamisítást és a sikkasztást, még pedig Csiszár felbujtására. Csiszár jól tudta, hogy ő tíz tagu családjával nagy nyomorban van és ezért nem került nagy nehézségbe rábírni, hogy ő, mint a számosztály főnöke, ellenjegyezze a hamis bérlistákat, amelyeket Csiszár sógora, Alles Vilmos, a volt vasuti főpénztárnok kifizetett. Az első hamis listával 30.000 lejhez jutottak, amelyen megosztottak. Részletesen előadja, hogy milyen és mennyi furfangos módon hamisították a fizetési- és bérlistákat. Előfordult, hogy az állomás átküldött egy fizetési listát, ők erre azt válaszolták, hogy nem kapták meg, mire újból elküldték és így kétszer vették fel a pénzt. A rendes listákra egész csomó fiktív nevet illesztettek be. Éveken át folytatták a hamisításokat, családokat és sikkasztásokat és egyre több tisztviselőt vontak be a bünszövetkezetbe, nehogy valaki rájöhhessen és elárulhassa őket.

Nem tudja pontosan megmondani, hogy mennyi pénzhez jutottak, de nincs kizárva, hogy még a vádiratban említett 10 milliónál is nagyobb volt az összeg, amelyet eltulajdonítottak. Egyes listákat leöntöttek tintával, hogy a végösszeg ne látszódiék és az eredeti végösszeget sokkal magasabb összegre javították ki. Csiszár kijelentette, hogy ő már előbb is véghezvitte ezeket a manipulációkat, anélkül, hogy valaki rájött volna. A második hamisításkor már 70 ezer lejt kaptak, amelyen megosztottak. Allesnek is juttattak a pénzből.

Liszka Pál szerepe.

Müller Ede vallomása további során elmondja az elnök kérdésére, hogy a CFR-nél, különösen az első időben, ugyszólván semmi ellenőrzés nem volt. Amíg hárman voltak, három izben követtek el hamisításokat és 1922. közepéig fejenként 160.000 lejt vettek fel. Később kinevezték fizető tiszté Liszka Pált és akkor Liszka is bele kellett vonni a dologba. Liszka tudomása szerint összesen 130.000 lejt

Jubiláris

Budapesti Nemzetközi Vásár május 3-12.

A magyar ipar ünnepl bemutatója. — Nemzeti pavilonok a külföldi ipar számára. — Vízummentes határátjárás — 25-50% utazási kedvezmény.

Felvilágosítás és vásárlagazdálkodás kapható:

Budapest: a Vásárházban, V. Alkotmány-u. 8. Aradon: a Camera di Comerț și Industrie-nél, a SARDEV Agenurájánál; Banca Dacia, Str. Regina Maria és Cie. Int. de Wagoni Litu aradi fiókjánál, Buier, Regina Maria (Octogon) Ezenkívül Nagyrománia összes nagyobb városában, ahol a két utazási iroda fiókja, vagy a vásár közvetlen tb. képviselője működik.

vádirat szerint pontosan nem lehetett megállapítani, hogy tulajdonképpen mennyit is sikkasztottak az állam pénzből Müller Ede és társai, a CFR. hozzávetőleges kárát 10 millióban tünteti fel a vádirat.

A vádirat felolvasása után az elnök az összes vádlottakat és tanukat kiküldötte a tereméből és megkezdtek Müller Ede kihallgatását.

kapott a bűnös uton manipulált pénzekből. Amikor Csiszár elhelyezték a B) VIII. osztályból, helyébe Berger-Bechert nevezték ki és ekkor Bengert is bevonták a dologba. Ekkor már öten osztoztak a sikkasztott pénzen. Berger mintegy 100 ezer lejt kapott.

A kifizetett hamis listákat, amikor vizsgáló küldték, csiszár kivette a doszárból és megsemmisítette azokat. Addig nem is osztották fel a pénzt, amíg a bűnlelek nem nem lettek semmisítve. 1922. közepén őt kinevezték a számosztály h. főnökévé és ekkor abba hagyta a manipulációkat, annál is inkább, mert Pop igazgató új rendszert léptetett életbe, amely a visszaéléseket megnehezítette. 1923-ban Liszka és Berger kiléptek a CFR-től. 1923-ban Csiszár ismét felkereste őt és rábeszélte, hogy újból kezdjék meg a hamisításokat, mert sikerült egy módszert találnia, amely lehetővé teszi az újabb csalásokat. Ő engedett a rábeszélésnek és ekkor újból kezdetét vette az együttes manipuláció.

12 órakor Popescu elnök a tárgyalást délután 4 órára halasztotta.

Müller „fantáziál”

A délutáni tárgyaláson Müller folytatta vallomását. Elmondta, hogy 1924-1925. és 1926. években egymásután követtek el a hamisításokat és miután a hamisítások mind nagyobb arányokat öltöttek, egyre több és több tisztviselőt kellett a sikkasztásokba bevonni. Müller hosszasan és részletesen beszél, mire az elnök közbeszól:

— Térjünk a tárgyra. Annyit fantáziál magától ma egész nap.

Müller ezután elmondja, hogy 1926-ban Fofiu

Az aradi mozók mai műsora.

CENTRAL MOZGÓ. Ma, csütörtökön 5, 7 és negyed 10 órakor utoljára a JOSEPHITA hangos filmremek Renée Adorée-vel a főszerepben. Előzőleg a világhírű BALTIMORE jazz trio hangos kísérő műsor. Előadások megkezdésekor a bejárati ajtók belesznek zárva.

SELECT MOZGÓ 5, 7 és 9 órakor Premier! Vigjáték attrakció Nicolai Colin-nal a főszerepben a SZARAZFÖLDI ROBINSON.

ELITE MOZGÓ utoljára SORREL KAPITÁNY ÉS FIA. A szülői szeretet megrázó drámája.

GRADISTE MOZGÓ 7 és 9 órakor utoljára a REPÜLŐ ASSZONY. Főszerepben: Ruth Elder az első női Oceanrepülő és Richard Dir

Az összes utazási és vízumkedvezményekről tájékoztat a DACIA hiv. menetidőiroda SÁNDOR FERENC könyvtárában.

és résztvevett a sikkasztásokban és három egymásutáni hamis bérlistával 880.000, 299.800 és 340.625 lejt vettek fel.

Elnök: Mikor és hogyan?

Müller: Nem tudom. Erre már nem emlékszem.

Ezután részletesen elmondotta Csányi szerepét is, akit elküldöttek Bucurestibe, hogy hamis bérlistákat szerezzen, illetve a már kifizetett és elkönnyvelt bérlistákat hozza vissza, hogy azokat újból leszámloltassa.

Müller: Fofiu adott Csányinak 40.000 lejt, hogy szerezzen vissza egy ilyen listát.

Elmondotta ezután, hogy akkor két listát hozott Bucurestiből Csányi. Majd az elnök kérdésére kijelentette, hogy ő 180.000 lejt kapott a sikkasztott pénzből.

Este 7 órakor az elnök Müller vallomását felheshakította és a tárgyalást felfüggesztette. Holnap reggel 9 órakor folytatják a tárgyalást.

HIREK.

Autonómiát kapnak a munkás-betegsegélyző pénztárak.

Nagyfontosságú újításokat hoz a munkásbiztosítási törvény. — A biztosítási díjakat is megváltoztatják.

Bucurestiből jelentik: A kormány elkészült az új munkásbiztosítási törvényjavaslattal. Az új javaslat lényeges javulást hoz az eddigi rezsimmel szemben. A mostani törvény bizonyos szűkkörű autonómiát biztosított csak a mennyiben azok mellett paritásos alapon egy munkaadókból és egy munkásokból alakított tanács működik. Az új javaslat sokkal szélesebb körű autonómiát hoz. Mindenképp is kimondja, hogy minden egyes betegsegélyző pénztár autonóm.

Erdélyben 18 autonóm betegpénztár lesz. Az ország összes betegpénztárait a törvény amolyan szövetségbe tömöríti, amely általános kérdésekben, mint például a gyógyszer-szükséglet, a különböző anyagok beszerzésében, kórházak és üdülőtelepek létesítésénél közösen fog eljárni. Az egyes autonóm betegpénztáraknak ezentúl beleszólási joguk lesz a személyi kérdésekbe is, vagyis maguk fogják az orvosokat és tisztviselőket kinevezni és egyedül az igazgató személyének a kinevezését tartja fenn magának a miniszterium.

A biztosítási díjak tekintetében is újítást hoz az új törvény, amennyiben az eddig 4 százalékban megállapított fix díjtétel helyébe minimális és maximális díjakat vezet be. A minimum a biztosított összeg százaléka, a maximum pedig annak 5 százaléka lesz.

Lázár Agoston dr. Bocu Sever kormányzóval. Lázár Agoston dr. kedden Temesvárra utazik, ahol kihallgatáson jelenik meg Bocu Sever kormányzóval, akivel fontos és aktuális megyei ügyeket tárgyal le.

Április 12-én veszi kezdetét az iskolák husvétii vakációja. Bucurestiből jelentik: Az összes iskolákban a husvétii vakáció április 12-én veszi kezdetét és 22-ig tart. Április 10—30-ig a diákok a vasúton 50 százalékos kedvezményt élveznek.

Menyasszonyi kelengyék

Mariora Fischer

St. Bratianu 2. (Minorita-palota)

Női és férfi fehérneműk készítésére hozott anyagból is vállalom.

A megyei tanács erősíti meg állásukban a jegyzőket. Az új közigazgatási törvény értelmében a főbírák megtartják állásukat, a jegyzőket azonban a községi tanácsok javaslata alapján a megyei tanácsnak kell megerősíteni. Lázár Agoston dr. választmányi elnök ma utasítást adott ki a jegyzők ügyének előkészítésére és a megyei tanács májusi ülészakán kerül sor a jegyzők helyzetének rendezésére.

Reggeli és uzsonna QYOMALTINE nélkül nem lehet teljes.

Szombaton megtörténik a kormány átalakítása

Helyreállt az egyetértés a kormány és a régenstanács között. — Stere Constantin feltűnést keltő nyílt levele Codreanuhoz. — Popovici volt pénzügyminiszter ügyét rendezte a kormány.

Bucurestiből jelentik: A Facia szerint Stere lemondásával teljesen tisztázódott a helyzet és helyreállt az egyetértés a régenstanács és a kormány között. A régenstanács ugyanis már régebben óhajtott Sterének a pártvezetőségbe való eltávolítását. A kormány most — írja a lap — teljesen bírja a régenstanács bizalmát és szabadkezvet kapott a kormány átalakítására nézve.

A kormány mostani összeállításában csak szombatig marad, mert legkésőbb szombaton, tehát a Stere-ügy végleges likvidálása után megtörténik az átalakítás, amelynek során Costachescu és Raducanu lemondanak.

Rendezte a kormány Popoviciu Mihály volt pénzügyminiszter ügyét is. A volt miniszter már nem ragaszkodik ahhoz, hogy miniszteri tárcát kapjon és beleegyezett abba, hogy a Banca Nationala kormányzójává nevezzék ki. Burileanu eddigi kormányzó, hogy távozása a külföldi pénzügyi körökben ne költsen kínos feltűnést, egy olyan megbízatást kap, amely ellensúlyozni fogja az eltávolítást. A változást az erdélyi nemzeti-parasztpárti bankok sürgetik, de a kormány még

amely nem akar változást ennél az intézménnyel.

Bucurestiből jelentik: Iacobescu, a Stere-vel szolidaris besszarábiai képviselő ma kihallgatáson jelent meg Maniu előtt és kijelentette, hogy fenntartja eredeti álláspontját.

Az Adeverul délutáni kiadása lekötölte Stere Constantin levelet, amelyet Codreanuhoz intézett. Az egy oldal terjedelmű levélben elmondja, hogy milyen üldözöttségben volt része az utolsó 10 esztendőben. Főleg a liberálisok üldözték, azonban ő mégsem gyűlölte Bratianut. Ezt nem felejtí el, mint ahogy nem felejtí el a nemzeti-parasztpárt magatartását sem vele szemben, sőt azt sem, hogy

Maniu egykor olyasmit kért tőle, hogy könnyen a magyar börtönbe kerülhetett volna.

Bucurestiből jelentik: Ma estére összehívták a nemzeti-parasztpárt végrehajtó-bizottságát, amelybe Stere helyére Pan Halipát kombinálják. Az értekezleten a besszarábiai helyzetet s a kormány átalakítását tárgyalják meg. Közeljövőben összeül az elnöki tanács is, amely csak a kormány reorganizációját veszi beható megvitatás alá. nem nyerte meg tervéhez a régenstanácsot.

Z. VÁRADY MARGIT

nótaestje ápr. 12-én este 9 órakor

a Minorita-kulturházban

Jegyek: HARTMANN ékszerésznél.

Lutai Cornel dr. Temesváron. Lutai Cornel dr. interimár bizottsági elnök ma Temesvárra utazott, ahol Bocu Sever kormányzóval értekezett városi ügyekben. Az elnök magával vitte a város által megszavazott 150.000 lejt, amelyet a kormányzóság berendezésének költségeihez való hozzájárulásként az interimár bizottság megszavazott.

Házasság. Fäder Gizike házasságot kötött Cserenyetz József szabómesterrel. (Mindenképp külön értesítés helyett.)

A szovjetelvényeket letépték a párisi képviselő épületéről. Párisból jelentik: Tegnap a szovjet kereskedelmi képviselő épületéről ismeretlen tettesek leszakították a szovjetelnöki nyelvet, a tetteseket keresik.

Az alkoholtalanom kérdése most dől el Amerikában. Csikágóból jelentik: A kongresszusi választások megkezdődtek. Itt fog eldőlni, vajon az alkoholtalanom fennmarad-e, vagy elvetik. A választás előestéjén 12 bombamerénylet és három támadás történt. Áldoztáink eddig: ... halott.

Newyorki bankvezérek tárgyalásai Budapesten. Budapestről jelentik: A newyorki Bank of City bankvezérei ismét megjelentek Budapesten és pénzügyi tranzakciókról tárgyalnak a magyar kormányval. Mint ismeretes, a bank meg akarja szerezni a magyar záloglevélkibocsátás monopóliumát.

Agost Ferdinánd porosz herceg eljegyezte egy nagykereskedő leányát. Berlinből jelentik: Buenos-Airesi jelentések szerint az Argentinában élő Agost Ferdinánd porosz herceg eljegyezte a dúsgazdag Thomkis bankár és nagykereskedő leányát. A bankár német barátságát a háború alatt is többször kimutatta. A német herceg a Ford-gyár buenos-airesi telepén van és Argentinában köt üzleteket. Bejáratos volt a bankár házába, ahol alkalma volt menyasszonyával megismerkedni. A herceg édesanyja most van utban Németországból Buenos-Aires felé.

Holnap a megyei választmány ülést tart. Lázár Agoston dr., a megyei állandó választmány elnöke holnap délelőttre hívta össze az megye választmányát, fontos megyei ügyek tárgyalására. Az ülés után közigazgatási konferencia lesz, amelyen a berendezett főbírák kapják meg instrukcióikat.

Meghűléses betegségek, nátha, influenza, torokgyulladás ellen védelmet nyújt az ANACOT pasztilla. Egy fiola ára 37 Lei.

A revíziós bizottság hatálytalanította a városnak az oktagonok lebontására vonatkozó döntését. Ismeretes, hogy a város elrendelte, miszerint az oktagonokat bontsák le, miután a város régebbi vezetősége, amely megadta az engedélyt azoknak felépítésére, jogtalanul intézkedett prefektusi jóváhagyás nélkül. Mint megirtuk, az interimár bizottsági határozat nyomán értesítették Sandor de Vist Valer nyugalmazott ezredest, az oktagonok tulajdonosát, hogy bontsa le épületeit. A nyugalmazott ezredes a temesvári kormányzóság mellett működő revíziós bizottsághoz felebbezte meg a határozatot. Ma döntött az ügyben a revíziós bizottság, amely hatálytalanította a város vezetőségének határozatát és kimondta, hogy a város jogosan adta meg az engedélyt az oktagonok építésére és azok, — mint a betervezett tervképekből megállapítható — nem eshetnek kifogás alá városépítészeti szempontból.

Budapesten citélték egy román alattvalót — nemzetgyalázás miatt. Budapestről jelentik: Copini George román alattvaló múlt év júliusában egy budapesti kocsmában gyalázta a magyar nemzetet. A rendőrség letartóztatta és az ügyet ma tárgyalta a bíróság, amely Copinát a magyar nemzet megbecsülése elleni büntetés miatt két és fél havi börtönre ítélte.

Városi lakás-árlejtések. Ma több városi házban levő üzlethelyiség bérletére tartottak nyilvános árlejtést a városi gazdasági hivatalban. A színházépületben levő üzlethelyiségeket az eddigi bérlők kapták meg. Limbeck Viktor 55.000 lejt évi bért, Hallik Péter 40.000 lejt, özv. Ungárné 40.000 lejt, Krausz Paulin a múlt évi 100.000 lejt helyett 80.000 lejt, Rettinger Antal a múlt évi 60.000 lejt helyett 40.000 lejt évi bért ajánlott. Mindegyik üzletet megtrágyják a régi bérlő birtokában. A többi, színházépületben levő üzlet bérleti szerződése októberben jár le és ekkor adják bérbe nyilvános árlejtés útján a Moskovitz Mór ruhakereskedő, a Reichbazar és a Szántó és Komlós-cég bérletében levő üzleteket.

Ugyancsak nyilvános árlejtés útján adták ki három évre a Bratianu (Weitzer János) ucca 9. számú városi bérház épületeit. Itt is a régi bérlők: Fischer Ármin, Dein Paula, özv. Belner Arturné, Gallik K., Pauzár J., Freimann József, Lantos József és Szelovan Áron kereskedőknek évi 25.000 lejt bért. Árlejtést tartottak a város tulajdonában levő Sárga Kocsmabérletére, amelyet a régi bérlő, Quecksilber Albert bérelt ki a tavalyi 26.000 lejt évi bért helyett 29.000 lejtért. Az árlejtések eredményeit az interimár bizottság legközelebbi ülése elé terjesztik jóváhagyás végett.

Üzletem július hó 1-én megszűnik.

Vászon, olíffoa, damaszt, asztal-
nemű, törülköző és zophreket min-
den elfogadható árban kiárusítom.

KAMPIS-cég

Cal. Saguna 86. (volt Varjassy L.-ucca.)

— Halálra zuzta magát egy kilenc éves gyer-
mek. Budapestről jelentik: Horváth Pál 9 éves
gyermek ma a Szondy-ucca 50. számú ház folyo-
sóján játszott. Véletlenül átesett a folyosó vas-
korlátján és az udvar közepére esett. Haldokolva
szállították a Rókus-kórházba, ahol kiszenvedett.

— Félhótra vertek egy sztráktörő munkást.
Budapestről jelentik: Lichtenstein Károlyt, a
Ganz-Danubius lakatos munkását, aki a sztráik-
oló munkások sztráikiát megtörte, ismeretlen tet-
tesek a Tüzoltó-uccában megtámadták és félór-
nyonverték. Súlyos sérülésekkel kórházba száll-
ították. A vizsgálat meindult.

— Mezőriült egy aradi cipésmester. Ma kö-
völt az aradi ügyészségen megvizsgálják. Mun-
tean Győzevőt, akinek a Révay-ucca 3. számú
ahitt cipésműhelye volt. Muntean az elmúlt év
végén a rossz gazdasági viszonyokra való tekín-
tettel kényszerült volt üzletét feladni. Nagy kis
vagyonságjának utolsó maradványait megmentse.
Munteant rendkívül elkésérítette, hogy üzletét
nem tudta tovább vezetni. Az utóbbi időben a bus-
komorság jelei kezdtek mutatkozni rajta. Majd
később mindenkinek híresztelni kezdte, hogy egy
nagy aradi bankban főbb milliót van letéve és
egy hatalmas műhellyel rendelkezik, amelyben főbb
mint négyszáz munkás dolgozik. Miután Mun-
teanon mindstrübben mutatkoztak az elmeza-
vódottság jelei, dr. Ionescu Sándor ügyészségi or-
vosszakértő megvizsgálta, hozzátartozói kérésére.
Az orvos megállapítása szerint a szerencsétlen
ember kétségtelemül elmebeteg és így azonnal be is
utalta a zombolyai elmegyógyintézetbe.

— Három évi fegyházra kéltek egy jogtaná-
csost. Balassagyarmatról jelentik: A törvénytörő
Madarassy-Beck Irén uradalmának volt jogtaná-
csost, dr. Ambrózy Bélát 3 évi fegyházra és is-
pánját, Dobozy Ferencet 1 évi börtönre ítélte.
Bűnik az, hogy 1927-ben Ambrózy felbujtotta és
fenyegetésekkel rábírta Dobozy Ferencet, hogy
nyújtssa fel a dísznólat. A biztosítási összeget az
uradalom javára Ambrózy fel is vette. Az ítélet
kihirdetése után Ambrózyt azonnal le is tartó-
ztatták.

Köhögési inger, rekedtség

ellen használjunk dr. Földes-főle **Itto-
oukorkát.** Legjobb dezinficiálja a szá-
üreget. Készíti dr. Földes-gyógyszertár, Arad.

— Fát loptak egy aradi özvegy asszonytól.
Özvegy Ádám Jánosné Strada Ileana 16. szám
alatti lakosnő jelentést tett a negyedik kerületi
rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik az
elmúlt éjszaka behatoltak fűskamrájába és onnan
nagyobb mennyiségű fát és más ott tartott dolgo-
kat loptak el. Az özvegy asszony kára meghalad-
ja jóval a háromezer lejt. A rendőrség bevezette a
nyomozást a tettesek kézrekerítése végett.

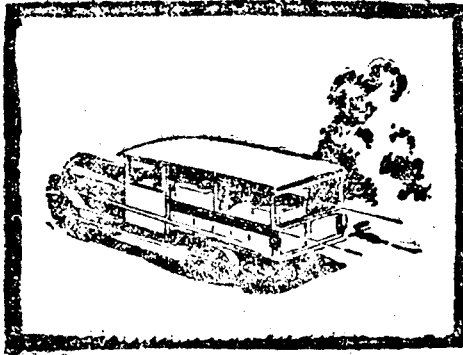
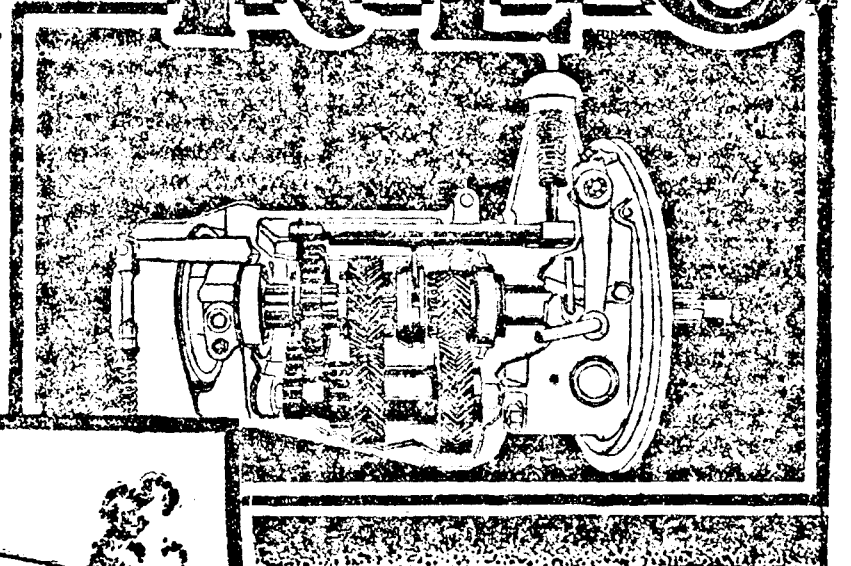
— Letartóztattak Párisban egy feleség-
gyilkost. Párisból jelentik: Suboa városne-
gyedben letartóztatták Raimond Boor-
sier kereskedőt, mert meggyilkolta felesé-
gét. A gyilkos önként jelentkezett a rendőr-
ségen és elmondotta, hogy felesége táskájá-
ban nemrég egy fényképet talált, amely egy
idegen embertől eredt és meleg szavakkal
volt dedikálva. Megkérdezte az asszonyt, ki-
nek a fényképe ez, mire ez bevallotta, hogy
titkolt szerelme. Férje megbocsátott az ass-
zonynak és kérte, hogy a jövőben ne foly-
tassa a harátságot, mire a nő kijelentette,
hogy a fénykép tulajdonosát szereti. A férfi
annyira feldühödött, hogy néhány revolverlö-
véssel megölte. A tettést letartóztatták.

Jön Lon Chaney-el

HOLNAPTÓL

— Helyreállt a jugoszláv—magyar futball-
béke. Budapestről jelentik: A jugoszláv—magyar
futballbéke helyreállott. A jugoszláv futball-
szövetség május 16-ra Belgrádba meghívta a
magyar válogatott csapatot. Előzőleg valószínű-
leg husvét két napján a Kispeszt és a III. Kerület
mérkőztek a Jugoszlavia-val és a BSK-val.

REO

**Gyors és zajtalan
sebességváltás.**

Bárki, aki az új „Reo-Silent-Se-
cond” áttétellel ellátott REO kocsit
vezeti, a második gyorsaságot bár-
mely más gyorsaságra átkapcsolhat-
ja, könnyen és minden zaj nélkül.

A többi sebességek átkapcsolása,
még abban az esetben is, ha a spec-
dométer (sebességmérő) a rendesnél
nagyobb turaszámot jelez, épp olyan
könnyen és zajtalanul történik.

A második sebesség feltűnően zaj-
talan járása igazolja az „ELYING-
CLOUD” motor felsőbbségét.

Az autóipar e legújabb vívmá-
nya a REO gyár mérnökeinek
hosszu és fáradságos kutatásainak
az eredménye.

Egyszóval: mindez hosszabb élet-
tartamot kölcsönöz a „REO” autó-

nak, ennél fogva gazdaságosabb
üzemeltetést és egyszerű mind
redukált turaszámot biztosít a mo-
tornak, amely már maga is nagy
benzinmegtakarítást jelent. A rá-
zások és lökések az elképzelhető
legkisebb minimumra redukáló-
dnak, amelyet a mai napig csak a
REO kocsik értek el.

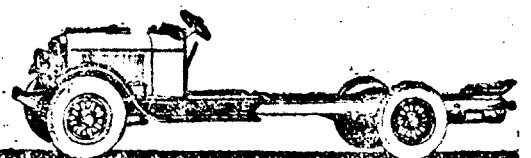
A REO TRUCK alváz és autó-
busz speciális autóbustípusok, a
melyek teljesen különböznek a te-
herkocsi alvázaktól.

Találhat minden teherszállításra
alkalmas REO típust, 1 1/2-től, 3 1/2,
tonnáiig, 4 sebességgel az autóbusz
alvázánál és 2 tonnás kocsikat.

Hidraulikus négy kerékfék, belső
fékpofákkal.

VEZÉRFÉLVISELET:

AMERICAN MOTORS S. A.
BUCURESTI, CALEA VICTORIEI 105

LEGUJABB.

**A pozsonyi felsőbb bíróság helybenhagyta
a Tuka-perben az elsőfoku ítéletet.**

Az elítéltek a brünni legfelsőbb bírósághoz felebbeztek.

Pozsonyhól jelentik: Heteken át tartott
Tuka Béla és társainak felelősségi tárgyalá-
sa a pozsonyi felsőbb bíróság előtt. Tukát és
társait, mint ismeretes, államellenes összees-
küvéssel vádolták az elsőfoku bíróság, a po-
zsonyi kerületi törvényszék előtt, amely an-
nak idején szigorú ítéletében Tuka Bélát 15
évi, Smacky Antalt 5 évi fegyházra ítélte.

Mach Sándort pedig felmentette.
A felelősségi bíróság ma hirdetett ítéletet
Tukák bűnperében és általános meglepe-
tésre az elsőfoku ítéletet teljes egészében
jávahagyta.
Az elítéltek a brünni legfelsőbb bírósághoz fe-
lelősségi ítéletet be.

A Fehér Tigris

HANGOS FILMREK

— Adományok a munkanélküliek részére.
A mai napon két adomány érkezett be a pol-
gármesteri hivatalhoz a munkanélküliek részé-
re. Egy magát megnevezni nem akaró aradi
orvos 1000 lejt küldött be, míg az Aradana-
bank 2000 lejt adott a munkanélküliek javára

A Central Mozdóba

— **Megtámadták a katolikus zarándokokat Jeruzsálemben.** Rómából jelentik: A Corriere della Sera jeruzsálemi jelentés szerint a Szent-sír keresztje előtt tegnap véres események játszódtak le. A sírnál egy nagyobb katolikus zarándokcsapat imádkozott. Az ájtatos imába elmerült híveket hirtelen felfegyverzett koptcsapat támadta meg és még mielőtt magukhoz térhettek volna, valamennyiüket földreperverte. A katolikus zarándokoknak ugyszólván védekezni sem volt idejük, máris többen véresen heverték a földön. A legsúlyosabb sérüléseket egy ferencrendi szerzetes szenvedte, akit halálra szelítettek a kórházba. Mire a rendőrség a helyszínre érkezett, a koptoknak már nyoma veszett. A koptok tudvalevően egyiptomi eredetű külön keresztény szekta hívei.

— **Székelési zavarok,** bélgörcs, puffadtság, gyomorszárdulás, izgalmi állapotok, szividegesség, félelemérzés, bódultság és általános rosszullét esetén a természetes „Ferenc József” keserűviz a gyomor és bélszatorna tartalmát gyorsan és fájdalom nélkül kiüríti, a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést okoz. Korunk legkiválóbb orvosai a Ferenc József vizet úgy férfiaknál, mint nőknél és gyermekeknél teljes eredménnyel alkalmazzák. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Eltűnt egy értékes pénzeslevél Temesváron.** Temesvárról jelentik: Bodrogean Miklós postai faktor április 3-án különböző postai küldeményeket szállított a vasúti postára és ezek közül egy a Timisiana bank által küldött pénzeslevél 11.400 lejes tartalommal eltűnt. A rendőrség Bodrogeant őrizetbe vette. Tekintettel arra, hogy a bevezetést a könyvbe helytelenül eszközölte és mert tilalom ellenére feleségét a posta autóján a Löffler-palotából, ahol hivatala volt, az állomásig vitte. Bodrogean tagadja, hogy része lenne a pénzeslevél eltűntetésében és azt mondja, hogy nem volt ideje az értékeket átvenni.

— **Az aradi Gutenberg-Dalkör,** mely országos viszonylatban is az elsők között foglal helyet, külföldre, nemzetközi dalosversenyre készül. Előzőleg azonban Aradváros közönségének fogja bemutatni képességeit husvét vasárnapján este a Kulturpalotában egy diszhangverseny keretében. A dalkör művészi teljesítményét nagyban emeli, hogy dr. Reicher Jenő hírlapíró vállalta a konferanszié szerepét s rajta kívül Arad zenei életének számos kiválósága emeli a diszhangverseny szintjét.

— **Telefonkapcsolat Berlin és Buenos-Ayres között.** A technika csodái hamar megszokottá válnak. Alig két évvel ezelőtt az európai metropolisok szenzációja volt a tengerentúli telefonbeszélgetés és lélegzetvisszafojtva hallgatták az emberek a távoli világrészből jövő szavakat. Ha ma egy világvárosi, például berlini szálloda halljában ülünk, láthatjuk, az emberek egész közönyösen veszik tudomásul, ha — mondjuk — a 12.000 kilométernyire fekvő Buenos-Ayresből hívják a telefonhoz. A Telefonkennárság létesítette a Berlin—Buenos-Ayres közötti vonalat, amely két év óta hatalmas forgalmat bonyolít le. S ami akkoriban csoda és szenzáció volt, ma már hétköznapi, megszokott dolog lett, amelyre a mindennapi élet munkájában épen olyan szükség van, mint a helyi telefonra.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület temetkezési csoportja 500 lejt adományozott a Polgári Menháznak, néhai Éberlein Agoston, az Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja igazgatójának ravatalára szánt koszoru megváltása címén, amelyért köszönetet mond az elnökség.

— **Az aradi football-bíró urak** fölkérteknek, hogy fényképes bíró-igazolványukat péntek délig okvetlenül adják le felülbélyegzés végett Manea divatüzletében (Forray-ucca). Bíróbizottság.

— **Új gramofon-lemezek** érkeztek Kerpelhez.
— **A Kereskedelmi Testület** most vasárnapra hirdetett közgyűlést április 27-ére halasztotta el. Erről az elnökség a tagokat ezúton értesíti.

Milliárdosok, akik feleségük segítségével csináltak karriert.

Asszonyokról, akik veszedelembé sodorták, vagy a vesztükbe vitték a férjüket, gyakran hallottunk, de ritkábbak azok a feleségek, akik elősegítették az urak karrierjét. — Az amerikai milliárdosokat szívesen megcsodáljuk, különösen amikor azt halljuk, hogy a két kezük munkájával verkedtek föl magukat a szegénységéből a Fifth Avenuerre. Ezek a karriertörténetek azonban rendszerint túlfuval romantikusak, semhogy igazak lehetnének. A milliárdosok nem mindig a saját ügyességükből köszönhetik azt, amit elértek, hanem szerencsés házasságuknak. Természetesen nem európai értelemben. Nem kaptak busás hozományt, csak: jó, hűséges, dolgozó feleséget. De ezek az asszonyok többet értek minden vagyonnál.

Egy milliárdos, aki a feleségének köszönheti a karrierjét: a híres Guggenheim-família feje, Guggenheim Dávid. A család nesztorja, Dávid ur, egyszerű házalóként kezdte, csipkéket árult kapualjakban. A felesége viszont a szomszéd strandon árult női holmikat.

Közben pedig sorra szülte a gyermekeit, valamennyi fiú volt, akik felcseperedve nagy segítségére voltak a bővíülő csipkeüzemnek. — Egyszer az egyik adósuk pénz helyett bányarészesvényekkel fizetett. A bányák Délamerikában voltak és mivel az összeg elég tekintélyes volt, az öreg Guggenheim leutaztatta a legidősebb fiát, hogy nézzen körül, mitféle bányákról van szó. És most következett a sorsdöntő fordulat: az ifju Guggenheim úgy találta, hogy a bánya sokkal jövedelmezőbb üzlet, mint a csipke, rábeszélte apját, hogy foglalkozzonak ezen túl a bányával, ő maga pedig — fiatal házas volt már — feleségétől lekötözött az akkor még teljesen elhagyatott délamerikai vadonba. A sok nehézség nem rettentette el őket és az asszony, aki méltó volt az anyósához, habozás nélkül vállalta a veszedelmeket. Az ifju Guggenheim ma a legnagyobb rézbányák tulajdonosa és Amerikában csak per „zománc- király” néven ismerik.

Charles Schwab, az acélkirály, szintén egészen alulról kezdte. Közönséges kirakodó munkás volt egy acélgyárban. A feleségével együtt kis hónaposszobában húzták meg magukat. Az asszony varrással tartotta fenn magát és így küzdöttek, amíg a férj tanulni nem kezdett. Az acélgyártást tanulmányozta és tanulmányai során elkerülhetetlenné váltak a laboratóriumi kísérletek. Amikor a felesége meghallotta, hogy a férj kis laboratóriumot szeretne magának berendezni, habozás nélkül eladta varrógépjét, a nélkülözhető ruháit, szekrényét és egyetlen ékszerét: a jeggyűrűjét. Schwab megvásárolta a szükséges felszerelést, hónapokon át dolgozott hajnalig s komoly szakismeretre tett szert.

Egy nap óriási rendelés futott be a gyárhoz. A pennsylvániai vasúttársaság rendelt sineket. A rendeléshez mellékeltek egy táblázatot, amely az öntés különböző fokozatait ábrázolta. A táblázatot, mint valami egyiptomi hieroglifet bámulták a gyár mérnökei. Sehogyse tudták eligazodni rajta. A munkát nem tudták elkezdni, mert a vasúttársaság az általa előírt öntési erősséghez ragaszkodott. A legnagyobb fejtelenség közepette a vitatkozó mérnökök közé lépett Schwab, kivette az igazgató kezéből a táblázatot és csendesen megmagyarázta, hogy miről van szó. Mindenki csodálkozott, amikor aztán látták, hogy érti a dolgát, rábízták az egész munkát. A sinek el is készültek az ő vezetése alatt. A gyár tulajdonosa nyomban előléptette Schwabot... Harminckilenc éves korában már az elnökgazgatója volt az United Steel Mill Corporationnak... Felesége, az egykori varrónő, ma egyike a legelőkelőbb dámáknak... Schwab pedig: az acéltröszt elnöke...

Sokkal mulatságosabb Thomas E. Wilsonnak a karrierje. Wilson mint kis utazó kezdte. Huszonöt éves korában megnősült. Szabadúgyú kért a cégétől és nászútra utazott. Fele uton lehettek, amikor sürgőnyt kapott főnökétől, hogy azonnal ruccanjon át Chicagoba egy nagy üzletet kell lebonyolítani. Az újon-

sült férj előbb habozott: nem akarta elrontani nászútját, de a fiatalasszony erélyesen közbelépett:

— Előbb jön az üzlet, aztán a szerelem! — jelentette ki és a férj a döntő érv előtt meghajolt: pakkolt és elutazott Chicagoba.

A chicagói cég főnökének is volt érzéke a humor iránt. Mikor megtudta, hogy a nászúttal utazó férj az üzlet miatt szakította meg a mézeshegyét, márcsak azért is, hogy kárpótolja, tekintélyes rendelést adott fel. Ettől kezdve felfelé ivelt a karrierje. Ma: saját felhőkarcollójában lakik és egyike a legnagyobb áruház-tulajdonosoknak, akiknek üzletében a cipőgömbtől a koporsószegegig minden megtalálható.

Riadalom a budapesti Margithidon.

Egy filmszínész a Dunába ugrott. — Azt hitték, hogy öngyilkos lett, de kiderült, hogy fogadásból vetette be magát a Dunába.

Budapestről jelentik: A délelőtt folyamán az a hír terjedt el, hogy Patzhoffer Hella filmszínész öngyilkos lett, mert a Margit-hidról a Dunába ugrott. Most kiderült, hogy az öngyilkosság nem igaz, hanem egy előzőleg megkötött fogadásról van szó. Az ugrásról értesítették a rendőrséget és a lapokat is. A nő könnyű uszórúhában a vízbe ugrott, mikor a mentőcsónak megjelent, arra uszott és nyugodtan mosolvgva szállt a mentőcsónakba. Kihallgatásakor elmondotta, hogy esze ágában sem volt öngyilkosságot elkövetni, minden álma a film volt és erre képezte ki magát. Tavaly a Száva hídjáról ugrott a vízbe. Ezt az esetet elmesélte egy társaságban, mire egy földbirto- kos 200 pengőt ajánlott fel, ha ezt a jelenetet a Margit-hidról megismétli.

Ma este volt a határidő, amikor egy csokott taxiban a Margit-hidra ment és a társaság tagjai egy másik autón követték. Beszállították a Rókusba, ahonnan gyógyultan eltávozott. Őt választották meg 1928-ban Miss Zágrábnak és érdekes, hogy Maurice Dekobra fedezte fel Pest északai életében, ő ajánlotta be a berlini filmgyáraknak.

Rádió műsor.

— Romániai idő. —

CSÜTÖRTÖK, április 10.

Bucuresti, 17. A rádiózenekar szórakoztató zenéje. 20. Román zene gramofonon. 21.45. Jazz — Berlin. 19.45. Karének. 20.10. Frankfurt. 20.55. Smetana: „Az eladott menyasszony” című háromfelvonásos vígoperája a Kroll-Operából. Utána tánczene. — Bern. 20.30. Vidám félóra. 21.50. Ritkán hallható kamarazene. 22.20. Gyógytermi zenekar. — Belgrad. 11.30. Gramofon. 13.40. Déli zene. 18.30. Dalok guzslakisérettel. 19. Kávéházi zene. 21. Ljubljana. 23.15. Házi négyes. München. 21. Szórakoztató zene Nürnbergből. Purcell: Dido és Aeneas című operájának második és harmadik felvonása. — Toulouse. 20. Tánczene. 20.35. Argentínai zene. 21.30. Dalok. 22.25. Operatársulatok. 1. Harmonikázás, utána operarészletek. — Wien. 12. A Silvingzenekar délelőtti zenéje. 16.30. A Haput-zenekar játéka. 21. Bécsi dalok. — Budapest. 10.15. A m. kir. Országos Tiszti Kaszinó szalonzenekarának hangversenye. 1.05. Balalajka zenekari hangverseny. 5. Rádió Szabad Egyetem. 6.45. Az Első Budapesti Citerakör hangversenye. 7.50. Angol nyelvtanítás. 8.25. Gyorsírási tanfolyam. 9.15. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 10.50. Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

PÉNTEK, április 11.

Bucuresti. 17. Könnyű és román zene. 20. Román zene gramofonon. 21. Szimfonikus hangverseny. Berlin. 20. Eldalolt táncok. 21. A Clou berlini hangversenyház tavaszi hangversenye a Kosleck fuvószövetség előadásában. 21. Magyar Imre cigányzenekarának közvetítése Budapestről. — Belgrad. 11.30. Gramofon. 13.40. Déli zene. 18.30. Citerazene. 21. Kamarazene. 22. Árták és és kettősök délszláv operákból. 23.15. A Szimics-zenekar játéka. — Frankfurt. 20.30. Puccini: „Mannon Lescant” című operája a mannheimi Nemzeti Színházból. 1.10. Kávéházi zene. Utána: Schubert oktetje. Torino. 18. Kis zenekar. 21.30—1. Milano. Utána: Könyvű zene. — Toulouse. 20. Tánczene. 20.35. Argentínai zene. 21. Dalok. 21.30. Dalok. 22.25. Operarészletek. 23. Tangók Gramofon. — Wien. 12. A Silvingzenekar játéka. 16.30. Gramofon. 22.15. Bécsi tánczene a bécsi bálak multjából. — Budapest. 10.15. Hangverseny. 1.05. A m. kir. 1. honvédelmi miniszter zenekarának hangversenye. 6. Gramofonhangverseny. 7.35. Komlóssy Emma magyar nótákat énekel. Kurina Simi és cigányzenekarának kíséretével. 8.30. A m. kir. Operaház előadásának közvetítése „Faust” 11.40. Magyar Lore és cigányzenekarának hangversenye.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

Braun Fülöpné szül. Fülöp Lina és gyermekei Irén és Béla mélyen elsomorodott szívvel tudatják, hogy forrón szeretett férj, illetve édesapjuk

BRAUN FÜLÖP

73-ik életévében 1930. április hó 8-án hosszas szenvedés után jobblétre szenderült.
Drága halottunkat 1930. április hó 10-én, délután 8 órakor helyezték a Chişineu-orási-i temetőben örök nyugalomra.
Chişineu-orasi, 1930. április 9.

Sírba szállt vele a legjobb ember, a legszeretőbb férj és apa!
Szerettünk amíg éltél, siratunk amíg élünk!

Braun Mór,
Weisz Edéné
sz. Braun Anna
testvérei.

Braun Béláné
sz. Geiger Magda
néne.
Stauber József
veje.

Fülöp Adolf
sógora.
Fülöp Adolfiné
sz. Miticsky Gizella
sógornője.

Braun Jucika,
Braun Marika
unokái.

Az aradi Kulturpalota magyar történelmi emlékeit Budapestre szállítják.

A muzeum román vonatkozású 48-as emlékeit továbbra is a Kulturpalotában maradnak. — Az Infratirea kulturregyesület közgyűlése.

(Arad, április 9.) A napokban tartotta rendes évi közgyűlést az Infratirea román kulturális egyesület Comsa Gergely dr. püspök elnökelete alatt. Az ülésen melegen üdvözölték Ioanovicu tábornokot, aki beható működést tett ki az egyesület érdekében, majd Popovicu Miklós kapitány, az egyesület titkára ismertette az elmúlt évi működését. A működés során — mondja a jelentés — tanulmányoztuk az

aradi Kulturpalota muzeumában lévő 1848-as emlékeket, annak megállapítására, melyek vonatkoznak a román történelmre, miután eze-

ket a jövőben is a muzeumban fogják őrizni, míg a magyar történelmi emlékeket Budapestre szállítják és átadják Magyarországnak. Megtették a szükséges előkészületeket a román képtermek felállítására.

Ezután egy román napilap felállításának szükségességéről értekeztek és Crisan Ascaniu alelnök beszámolt arról, hogy erre a célra már van egy százezer lejes alap. Az ülés zárószavait Ioanovicu tábornok és Crisan Ascaniu mondták el.

Egy fiatalasszonnyal olyan válóperi jegyzőkönyvet irattak alá, amelynek tartalmát nem ismerte.

Lemondott a férjével szemben minden követeléséről, anélkül, hogy tudott volna róla. — Szemléltető példa a kisebbségi nyelvhasználat eltűnt napján.

(Arad, április 9.) Régi óhaja az Erdély kisebbségeinek, hogy a közhivatalokban, különösen a bíróságoknál vezessék be a kisebbségi nyelveket is. Ez biztosítaná az adminisztráció nyugodt menetét és ha a törvényszék hivatalában magyarul tudó tisztviselők is ülnének, úgy nem fordulhatott volna elő az az eset, hogy egy válóperben levő fiatalasszonyt teljesen kisémmiznek jogaiból. A kétségbeesett fiatalasszony maga panasolja el tragédiáját:

Négy esztendeig a legboldogabb házasságot éltem férjével Nagyhalmagy községben. A férj azonban egy évvel ezelőtt elhídegült, aminek az volt az oka, hogy szerelmes lett sógor-nőjébe, aki özvegyasszony. A férfi rá akarta bírni feleségét, hogy adja be ellene a válóper-t. Az asszony jelentős vagyonnal ment férjhez s amikor kitta, hogy nem élhet tovább férjével, beleegyezett a válásba, ha a férj visszaadja hozományának egy részét és biztosítja megélhetését. A férj mindenbe beleegyezett, feleségét hazaküldte Aradra szüleihez és az asszony a férj érélyes sürgetésére megindította a válóper-t.

Telt, mult az idő. A férj nem váltotta be ígéretét. Egy barát sem adott feleségének és hozományának kialakított részét sem adta vissza. Az asszony azzal vigasztalódott, hogy majd a válóper tárgyalásán áll elő követeléseivel és addig nem hajlandó beleegyezni a válásba, amíg férje kötelezettséget nem vállal arra, hogy követeléseit teljesíti. Végre megkapta az idézést az asszony az aradi törvény-

székre. Tegnap reggel kilenc órára kellett megjelennie a meghatározott szobában. Az asszony pontosan megjelent és ott találta férjét is. Behívták a szobába, ahol két fiatal-ember ült az íróasztal előtt.

Először a férj beszélt velük hosszasan románul, amiből az asszony egy szót sem értett. Azután jegyzőkönyvet készítettek, amit a férfi aláírt. Most az asszonyra került a sor. Román nyelven adtak fel neki kérdéseket. Ő férjéhez fordult és kérte, hogy tolmácsoljon. Az ismét a hivatalnokokkal kezdett beszélni, akik új jegyzőkönyvet készítettek és aláírás végett átnyújtották az asszonynak.

— Kérem, én nem írom alá, amíg nem ismerem a tartalmát — mondta az asszony. — Tessék valakit behívni, aki lefordítja.

A férj azonnal ráírt a feleségére, hogy ne tartsa fel a hivatalnokokat és ne tételezzen fel fel róluk rosszindulatot. A megrémült fiatalasszony szinte gépiesen aláírta a jegyzőkönyvet. Ezután mindketten eltávoztak. A férj a törvényszék épületének folyosóján ezzel bucsuzott el az asszonytól:

— Most aztán nem tartozunk egymásnak semmivel.

A fiatalasszony rosszat sejtve, sietett Aradon lakó bátyjához, aki itt köztisztviselő. Elbeszélte a vele történeteket. Az asszony bátyja felment a törvényszékre, ahol nem sikerült beletekintenie az aláírt jegyzőkönyvbe, azonban bizalmas uton megtudta, hogy az asszony egy olyan kötelezvényt írt alá, amelyben be-

leegyezik a válásba, nem gördit az elé semmiféle akadályt és lemond férjével szemben minden követeléséről.

A család most per útján igyekszik megsemmisíteni a jegyzőkönyvet, amelyet aláírt az érdekelt fél, aki csak magyarul beszélt és nem ismerte annak tartalmát.

Baccalaureatusi előkészítő lesz a nyolcadik osztály.

A közoktatásügyi adminisztrátor nyilatkozata.

Kolozsvárról jelentik: Dr. Borza Sándor közoktatásügyi adminisztrátor ma Kolozsvárról járt, ahol munkatársunknak a már ismertetett tanügyi reformról: a VIII. osztály újabb bevezetéséről a következő részleteket mondotta el:

— A VIII. osztályt a jövő esztendőben vezeti be a tanügyi kormányzat. A VII. osztály elvégzése után a diák baccalaureatusi előkészítő osztályba kerül, amelyet nem állítanak fel minden licium mellett, csak ott, ahol megvan a kellő felszerelés a gyakorlati előkészítésre is. Ugyanis reformszerűen nemcsak az elméleti, hanem a gyakorlati előkészítésre is nagy súlyt fektetnek. Különösképpen pedig a tornára. A baccalaureatusi előkészítő osztályban román, latin, francia, görög és szabad választás révén valamelyik modern nyelvet, azután matematikát, fizikát, kémiát, élettant, történelmet, földrajzot vettek fel tantárgyakkul. Választani lehet azonban a latin és a matematika között is.

A munkanélküliek izgalmas állása Temesváron.

A város be akarja szüntetni a segélyezésüket.

Temesvárról jelentik: Tegnap délelőtt a Novotny-féle vendéglőben a munkanélküliek ülést tartottak, amelyen többszázan jelentek meg. Azzal foglalkoztak, hogy a város a munkanélküliek segélyezését be akarja szüntetni. A hangulat izzó volt. Kelemen a Munkás Otthon elnöke vezette a gyűlést és rajta kívül Friedmann beszélt. A városi határozat ellen, amely szerint a segélyt 15-én megszüntetik, elkeseredett kiszólások hangzottak el, hogy ezáltal a munkanélküliek és családtagjaik esetleg az éhhalálnak lesznek kitéve. Tárgyaltak arról is, hogy kivonulnak az uccára, hogy a város vezetését ilyen módon hívják fel a nyomorra. Ez azonban nem történt meg és elhatározták, hogy az ügyben küldöttséget menesztenek a városhoz.

Közgazdaság.

= Helyi valutáinak. Valuták: Budapest Lej 29.60, Bécs 23.90, Berlin 40.25, Zürich 32.60, Páris 6.60, Prága 5.00, New-York 168, Milánó 8.90, London 817, Belgrád 2.98. — Devizák: Budapest Lej 29.50, Bécs 23.74, Berlin 40.15, Zürich 32.61, Páris 6.63, Prága 5.00, New-york 168.25 Milánó 8.84, London 817.50, Belgrád 2.98.

= A kormány még nem döntött a telefonkoncesszió kiadása ügyében. Bucurestiből jelentik: Gaifencu közlekedésügyi adminisztrátor ma kijelentette a sajtónak, hogy a kormány még nem döntött a telefon koncessziójának kiadása felett. A kormány egyelőre most a beérkezett ajánlatokat tanulmányozza. A telefon koncessziójának átengedése mellett nincs szó a távirda bevezetéséről. A koncesszió különben sem érintené az állam monopolizációját. A katonai vonalak megmaradnának, továbbá a külügyi, állambiztonsági és CFR. vonalak is saját tulajdonát képeznének. Végül az adminisztrátor kijelentette, hogy nem felel meg egyes lapoknak az a híre, mintha egyes budapesti cégekkel összeköttetésben levő konzorcium venné át a telefon koncesszióját.

Az ERDÉLYI ÉLET minden száma szenzációs tartalommal jelenik meg.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALÓO HENRIK

Husvételra ne vásároljon szövetet, hanem vegyen részt a csoportjának könyveskéjével készülő **PLESZ** női áruházában, Str. Colonei Pirici 5. számú (Vörösmarty - ucca.) a színház hátsó bejáratával szemben. Oriási választék női és leányka divat felöltőkben, továbbá elegáns selyem és szövotrúhákban. **Kérem a címre figyelem!**

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK BIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézködéskérésre válaszolunk. Ajánlatok jelíges levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRÁIG VESZÜNK FEL. ▲ ▲

LEVELEZÉS.

ANONYMUS levele van az Aradi Közlöny kiadójában. 1529

HÁZASSÁG.

HÁZASSÁG céljából megismerkednék némi vagyonnal rendelkező, független urinóval, Harminckilenc éves, vagyontalan, keresztény, jogvégtett állami hivatalnok vagyok. Jelíges levelekre megposte-restante címre nem válaszolok. Leveleket „S. H. Z.” jelígre Déj, poste-restante. 1523

ALKALMAZÁS.

DEUTSCHES Kinderfräulein zu einem einjährigen Knaben wird gesucht. Adresse in der Administration des Aradi Közlöny. 1414

ÁLVÁCA gyógyfürdő keres szobaaszszonyt, londonert, fűrdőmestert lehetőleg házaspárt. Jelentkezés Polgár, Piata Catedralei No. 2. tél 1-től 2-ig. 39

MINDENES szakácsnő, ki a mosást is vállalja, jó fizetéssel azonnal felvétetik. Str. Bucur 10. 1513

SZERÉNYIGÉNYŰ fiatalember esetleg nyugdíjas, aki irodai gyakorlattal bír fatelepen felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1526

MINDENES szakácsnő, megbízható 15-re felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1520

LAKÁS.

NÉGYSZOBÁS lakás orvosi rendelőnek és irodának is alkalmas, május 1-re kiadó, volt Boros Béni-tér 26. 1522

EGYSZOBÁS konyhás lakás főtéren kiadó Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

KETTŐSZOBÁS, előszobás szép uccal lakás május 1-re kiadó. Cím Str. Corăuianu 15. sz. volt Mikos Kelemen-ucca. 1528

FŐTÉREN kétszobából álló helyiség azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

FŐTÉREN első emeleti három szobából és előszobából álló helyiség, mely főleg üzleti célokra (irodának, dívatszalónak, szabóüzletnek stb.) rendkívül alkalmas, azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

NÉGYSZOBÁS emeleti lakás augusztusra kiadó Str. Cosbuc. (Wesselényi-ucca) 8. szám. 1531

KÉT szoba, konyhás 1-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó, Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Kiadó

négyszobás, fűrdőszobás, konyhás lakás éléskamrával és pincével május elsejére a Piata Avram Iancu (v. Szabadság-tér) sarkánál. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 250

KÉTSZOBÁS előszobás, fűrdőszobás lakást konyhával vagy anélkül keresünk a belvárosban. Címeket „Azonnal” jelígre az Aradi Közlöny kiadójába. 1533

Kiadó

az Álomás és az Astra-gyár mellett üzlethelyiség hozzátartozó 2 szobás lakással és 1491 3 szobás lakás mellékhelyiségekkel és üvegezett folyosóval. Salamon, Bulev. Carol 79. sz., emelet.

FŐTÉREN kétszobás, konyhás lakás azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Keresek központban szépen butorozott vagy üres szobát

fűrdőszobahasználattal és teljes ellátással, hol családtagként élhetnék. — Válaszokat „Középkori urinó” jelígre a kiadóba.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

4/16 HP. OPEL autót, míg készletünk tart 94500 lejért árusítunk: Opel főlerakat Kálmán A Arad.

8500 LEI egy bőrgarnitúra imazsámo, KÖNYVSZEKRÉNYEK, íróasztalok, előszobaial, hiuz és medve bőrök szőnyegnek kidolgozva, filé storeok, ágyterítők, antik órák, vitrinek, komódok, festmények, 12 személyes evőeszközök, kredencek, asztalok, székek, zongorák, hegedűk, perzsaszőnyegek, modern ebéd-lők, háló, uriszoba, szalon berendezések, bőrgarnitúra, paravánok, álló villanylámpa, nyest és skunksboa, bészarábiál szőnyeg, fotelok, dísz tárgyak, szekreter, gobelinek, sezlon, sezlonterítő stb. eladók SALGÓNÉ bizományi üzlete Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. Neumanpalota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kigros csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Legszébben végzi tavaszi ruhák vegyi tisztítását és festését **HOSZPODAR, Str. Stroiescu 13.**

Hólyagkő, húgyhomok, kevés vizelet, hólyaghurut, vesezavarok

azok a betegségek, amelyek az előhaladott koru emberekben fellépnek és gyöttrő kínokat okoznak. Prof. Dr. Péter hólyag- és veseteájának kelendő időben használata ezeket a zavarokat megszünteti és röviden meggyógyítja a fájdalmat is. Itt közlünk egy hatóságilag hitelesített nyilatkozatot: „Albrecht-f. or. 1937 február. Rendeltem egy nő részére Prof. Dr. Péter-féle hólyag- és veseteát, kire a tea használata csodálatos hatással volt. Évek óta vesebántalmait voltak és sem gyógyszer, sem gyógyhelyek nem használtak, baja olyan súlyos volt, hogy arca és teste földagadt, enni, aludni, dolgozni nem tudott. Prof. Dr. Péter hólyag- és veseteája me azabadtította fájdalmait, most már fájdalommentes, enni, aludni és dolgozni tud. A nő neve M. K., itteni lakos. Dícsértések Péter tanár, a természetbúvár. Seb. J. tanító.”

Prof. Dr. Péter hólyag- és veseteája a megyeszékhelyek gyógyszerüzleteiben és drogériáiban azonnal kapható, ahol nem lenne, ott a gyógyszerész kifejezett kívánságra az eredeti csomagolású teát néhány napon belül beszerzi. Minden eredeti csomagban a feltaláló törvényileg védett fényképe és aláírása látható. Levelezőlap után a tea „Csillag” evőgyártár, Braşov, Hosszu-ucca 5. sz. a lelkattól rendelhető. — Nagyban lerakat: „STANDARD” drogéria, Bucureşti I.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.

BUTOR- csomagolást, valamint: butorszállítást szakszerűen vállalok, egy helyben, mint vidéken, felelősséggel, továbbá vállalom üveg-edények, tükrök, márványok szakszerű csomagolását is. Szíves pártfogást kér: **BÓNÉ SANDOR**, Str. Horia 4., (Széchenyi-ucca).

Jégszekrények legolcsóbban Nagy Adolf-nál.

AUTOGEN HEGESZTŐ BERENDEZÉSEK és anyagok gyári lerakata Edmund Mohár Arad, Str. Alexandri 6.

ÜZEMKÉPES, jókarban levő 6-os cséplő-komóbilitt keres azonnalra Traian borszeszgyár Str. Sava Raicu (György-ucca) 25. 1525

ECETES UGORKA 100 drb. 25 lej kapható Halkonzerv-gyárnál Ovártér. 39

MEGBIZÓIM részére keresek jégszekrényeket, antik szarkokat, antik és modern ezüsttárgyakat, márkás figurális porcellánokat, antik poharakat, antik vitrineket, gyári és perzsa szőnyeget, külön butordarabokat, komplett szobaberendezéseket. Kivánatra házhöz megyek. SALGÓNÉ bizományi üzlete Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. Neumanpalota. 1000

ÜRES FESTÉKES HORDÓK eladók. — Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1454

NAGYMENNYISÉGŰ PLEHPANT eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1151

INGATLAN.

VENNÉK egy 3-4, parkettás szobás modern kertés magánházat mellékhelyiségekkel a belvárosban cca 3-400.000 lejig. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1516

VENNÉK egy kisebb bérházat jól jövedelmezőt a belvárosban, melyben egy modern 3-4 parkettás szobás átvehető lakás volna kerttel esetleg egy üzlethelyiséggel. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1516

MUSZKA-MAGYARATON egy szép helyzetben álló 5 1/2 hold szálló kolnával, raktárral és pálinka főző berendezéssel eladó. Vevők jelentkezzenek Páuessti ügyvéd irodájában Arad, Str. Horia 11. 1530

Hirdessen az Aradi Közlönyben!

Szigoruan

כשר של פנס

fűszerek legolcsóbban kaphatók

Krausz Abraham-cégnél Calea Banatului (Asztalos S.-u.) és Str. Sinagoga (Chorin A.-u.) sarak.

ÜZLETEK.

ELADÓ családi ok miatt mezővárosban jól bevezetett vegyeskereskedés kis angroval, trafik, italmérés engedéllyel, házzal együtt. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1515

JÖMENETELŰ fűszerüzlet lakással kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1532

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál, ahol hosszú évtizedeken át nagy vevőkörrel rendelkező kelmestő és tisztítóüzlet volt, azonnalra kiadó Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

כשר של פנס

fűszer és tisztán kezelt husvétizsír kgr. 130.— lej **KOPIL** fűszerüzletben volt Damjanics-u. 1.

Diana-fürdő

ujonnan berendezve, egész nap nyitva. Leszállított fürdőáruk

Figyelem!

KREBSZ kelme-festő

mos, fest, tisztít.

Külön bőrfestészet.

v. Boros Beai-tér 51.

v. Karolina-u. 9.

Május elsejéig

ragadja meg mindenki az alkalmat, ha minden elfogadható árért akar venni!

linoleumot, asztalterítőt, futószőnyeget

Str. Meşianu (Forrai-uccában)

KRAMER BÉLA

linoleum üzletében. 1519

Makulatura,

tiszta lappeldányok

csomagolásra,

5 kgr.-os kö-

tegekben

rendkívül olcsón

kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.